

Turistická destinace Řecko – možnosti a meze vývoje

LIST ZADÁNÍ BP

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ.

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje AZ, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědoma toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne 28. 4. 2017

.....

Podpis

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat především své vedoucí bakalářské práce Mgr. Ivě Schlixbierové, Ph.D. za její cenné rady a trpělivost, kterou se mnou při vypracování bakalářské práce měla. Další poděkování patří mé rodině a mému příteli, kterému děkuji zejména za psychickou podporu.

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

**Turistická destinace Řecko – možnosti a
meze vývoje**

Bakalářská práce

Autor: Tereza Slavíková

Vedoucí práce: Mgr. Iva Schlixbierová, Ph.D.

Jihlava 2017

Abstrakt

SLAVÍKOVÁ, Tereza: Turistická destinace Řecko – možnosti a meze vývoje. Bakalářská práce. Vysoká škola polytechnická v Jihlavě. Katedra cestovního ruchu. Vedoucí práce Mgr. Iva Schlixbierová, Ph.D. Stupeň odborné kvalifikace: bakalář. Jihlava 2017. 69 stran.

Tato bakalářská práce nahlíží na Řecko jako na turistickou destinaci a charakterizuje současný stav cestovního ruchu v zemi podle statistických dat, které se týkají příjezdů a úrovně hotelů. Také zahrnuje základní popis této destinace jako celku a informace o přírodním prostředí, obyvatelích, hospodářství a úrovni dopravy.

Klíčová slova: Cestovní ruchu. Destinace. Příjezdy. Řecko. Vývoj.

Abstract

SLAVÍKOVÁ, Tereza: Tourist Destination of Greece – Opportunities and Limits of Development. Bachelor thesis. College of Polytechnics in Jihlava. Department of Tourism. Thesis supervisor Mgr. Iva Schlixbierová, Ph.D. Degree of Qualification: bachelor. Jihlava 2017. 69 Pages.

This bachelor thesis looks at Greece as a tourist destination and describes the current status of tourism in the country according to statistical data which relate to the arrivals and the level of hotels. Also includes a basic description of this destination as a whole and some information about the natural environment, inhabitants, economy and traffic.

Key words: Tourism. Destination. Arrivals. Greece. Development.

Předmluva

Když jsem dostala možnost výběru jiné turistické destinace, než byla původně v seznamu témat bakalářských prací vypsána, jednoznačně jsem zvolila Řecko i z toho důvodu, že jsem ho v nedávné době navštívila. Tato země mě opravdu nadchla a chtěla jsem se i touto cestou o ní více dozvědět. Velmi mě také zajímalo jaký, a zdali vůbec měla na cestovní ruch v zemi vliv migrační krize, která Řecko již před dvěma lety zasáhla. Jako hlavní téma práce jsem proto zvolila charakteristiku současného stavu cestovního ruchu, z které by bylo možné vyvodit, jakým směrem by se mohl nebo měl další rozvoj turismu ubírat. Má práce by mohla upoutat každého, koho stejně jako mě Řecko velmi zaujalo, či se ho navštívit teprve chystá, anebo zájemce o problematiku cestovního ruchu v dané destinaci.

Obsah

Abstrakt.....	7
Předmluva	8
Obsah	9
Seznam použitých ilustrací	12
Seznam grafů	12
Seznam obrázků	12
Seznam tabulek	12
Úvod.....	13
Výchozí literatura	14
Cíle a metodika práce	14
1 Teoretická část	15
1.1 Poloha.....	15
1.2 Rozloha	15
1.3 Povrch	15
1.4 Klima.....	16
1.5 Vodstvo	18
1.6 Půdy.....	18
1.7 Biota	19
1.7.1 Flora	19
1.7.2 Fauna.....	20
1.8 Ochrana přírody	21
1.9 Obyvatelstvo	23
1.10 Náboženství	25
1.11 Kultura.....	25
1.12 Hospodářství.....	27

1.12.1	Zemědělství.....	28
1.12.2	Průmysl	29
1.12.3	Služby	29
1.13	Doprava	30
2	Praktická část	34
2.1	Historie cestovního ruchu v Řecku	34
2.2	Současný stav cestovního ruchu v Řecku	35
2.3	Statistiky cestovního ruchu mezi roky 2010-2015.....	35
2.3.1	Rok 2010.....	35
2.3.2	Rok 2011.....	37
2.3.3	Rok 2012.....	38
2.3.4	Rok 2013.....	39
2.3.5	Rok 2014.....	41
2.3.6	Rok 2015.....	43
2.3.7	Rok 2016.....	44
2.4	Příčiny nárůstu turistů přijíždějících do Řecka	46
2.4.1	Shrnutí.....	48
2.5	Ubytovací zařízení v Řecku	48
2.5.1	Klasifikace hotelů na území Řecka.....	50
2.5.2	Roční statistiky týkající se hotelů a podobných ubytovacích zařízení v Řecku	51
2.6	Nové druhy cestovního ruchu v Řecku	55
2.6.1	Sportovně-turistický cestovní ruch – lyžování	55
2.6.2	Ekoturismus	56
2.6.3	Agroturismus	57
2.6.4	Náboženský cestovní ruch	57
2.7	Další nové formy cestování.....	58

2.7.1	Airbnb	58
2.7.2	Couchsurfing.....	59
2.8	Možnosti a meze vývoje.....	60
Závěr		62
Seznam použitých zdrojů.....		64
Tištěné zdroje.....		64
Elektronické zdroje		64

Seznam použitých ilustrací

Seznam grafů

Graf 1: Procentuální podíl příjezdů do Řecka podle kontinentů v roce 2010.....	36
Graf 2: Procentuální podíl příjezdů do Řecka podle kontinentů v roce 2011.....	38
Graf 3: Procentuální podíl příjezdů do Řecka podle kontinentů v roce 2012.....	39
Graf 4: Procentuální podíl příjezdů do Řecka podle kontinentů v roce 2013.....	41
Graf 5: Procentuální podíl příjezdů do Řecka podle kontinentů v roce 2014.....	42
Graf 6: Procentuální podíl příjezdů do Řecka podle kontinentů v roce 2015.....	44
Graf 7: Vývoj počtu příjezdů do Řecka mezi lety 2010-2015.....	45
Graf 8: Závislost vývoje HDP v EU na počet turistů přijíždějících z EU [14].....	46
Graf 9: Porovnání vývoje počtu turistů v Egyptě, Tunisku a Řecku [11] [45] [46] [47]	47
Graf 10: Porovnání vývoje počtu turistů v Řecku a vybraných arabských zemí [11] [45] [46] [47]	47
Graf 11: Klasifikace hotelů v Řecku podle tříd	51

Seznam obrázků

Obrázek 1: Chráněná želva kareta [30].....	21
Obrázek 2: Věková pyramida obyvatel Řecka [43].....	24
Obrázek 3: Mapa řeckých letišť [4]	31
Obrázek 4: regiony NUTS 2 na území Řecka [37]	49

Seznam tabulek

Tabulka 1: Průměrné teploty vzduchu v Řecku v letních měsících [32]	17
---	----

Úvod

Tématem této bakalářské práce jsou možnosti a meze vývoje v turistické destinaci Řecko. Cestovní ruch v této zemi je již jeho tradiční součástí a jednou z nejhlavnějších složek ekonomiky státu, a proto je potřeba aby se nadále rozvíjel. Z hlediska potenciálu cestovního ruchu má Řecko velké množství kulturně historických, ale také přírodních památek, které jsou pro realizaci turismu klíčové.

Osobně se domnívám, že originalita řecké kultury, historické památky, typické jídlo, krásné pláže, rozmanitost řeckých ostrovů a v dnešní době především relativní bezpečnost této destinace jsou hlavními důvody, proč do Řecka turisté přijíždí. Návštěvníci této země musí počítat s tím, že jim nebudou nabídnuty ty nejluxusnější hotelové pokoje a služby, ale zato budou mít větší příležitost potkat se s místními obyvateli a zažít jedinečnost každého místa.

V teoretické části práce se zaměřím na popis celé země. Sem zahrnu charakteristiku přírodních předpokladů, obyvatelstva, náboženství, kultury, hospodářství a dopravy.

Hlavním cílem je především zhodnocení současného stavu cestovního ruchu v zemi, a poté budu moci navrhnout, jakým směrem by se měl dále ubírat. Toho dosáhnu popisem a analýzou statistik, které se budou týkat příjezdů turistů do země v letech 2010-2015 a stavem a využíváním ubytovacích zařízení. Praktická část práce bude také obsahovat popis alternativních druhů cestovního ruchu, které se v Řecku v menší či větší míře provozují.

Tato práce může sloužit každému, kdo by se o této zemi chtěl více dozvědět a k tomuto účelu ji využít jako ucelený soupis těch nejzákladnějších a nejpodstatnějších faktů. Odbornější veřejnosti by práce mohla poskytnout souhrnný přehled o současném stavu cestovního ruchu, jeho vývoji v posledních letech a dalších možnostech rozvoje.

Výchozí literatura

Pro vypracování této bakalářské práce jsem použila tištěné a internetové zdroje. K vytvoření teoretické části sloužily především odborné geografické publikace týkající se fyzické geografie a geografie cestovního ruchu evropského kontinentu. Z internetových zdrojů byl pro mou práci nejpřínosnější web řeckého statistického úřadu, kde jsem čerpala všechna data, která se týkají statistik cestovního ruchu v Řecku. Dalším velmi užitečným a zajímavým internetovým zdrojem byly oficiální webové stránky řecké turistické organizace cestovního ruchu: <http://www.visitgreece.gr/en/>.

Cíle a metodika práce

V teoretické části práce se zaměřím na celkový popis zkoumané destinace, která bude obsahovat základní charakteristiky této oblasti (její poloha, rozloha, povrch a další). Dále charakterizuji přírodní předpoklady, kulturně-správní předpoklady, úroveň služeb, dopravy a dostupnosti této destinace. V praktické části práce zhodnotím současný stav cestovního ruchu v Řecku na základě analýzy statistik a dat cestovního ruchu v zemi. Na základě zjištěných informací budou navrženy možnosti a opatření pro další rozvoj cestovního ruchu v zemi.

K zhodnocení současného stavu cestovního ruchu jsem využila metodu analýzy statistik, dokumentů a dat týkajících se turismu.

1 Teoretická část

1.1 Poloha

Řecko je pevninský stát ležící v jihovýchodní části evropského kontinentu. Rozprostírá se na nejjižnější části Balkánského poloostrova. Jeho území zahrnuje také více než dva tisíce ostrovů. Některé ostrůvky jsou velmi významné především pro cestovní ruch, jiné jsou naopak neosídlené. Největšími řeckými ostrovy jsou Kréta, Euboia, Lesbos a Rhodos. Řecko leží v oblasti mezi 20° až 26° východní délky a 36° až 41° severní šířky.

Celková délka hranic je 1100 km. Na severu sousedí Řecko s Albánií (délka hranice 212 km), Makedonií (délka hranice 234 km), Bulharskem (nejdelší hranice 472 km) a malou část hranic má společnou také s Tureckem (délka hranice 192 km). Zbytek země je obklopen moří. Západní oblast omývá Jónské moře, z jihu moře Krétské, východní oblast země a také většina ostrůvků se nachází v moři Egejském. [Klímová, 2010] Pobřeží země je opravdu velmi členité, což je příznivé a významné pro cestovní ruch. Jeho délka činí 13 676 km. [43]

1.2 Rozloha

Území země zaujímá celkovou plochu o velikosti 131 957 km², což je téměř dvakrát taková než rozloha České republiky. Tato rozloha řadí Řecko na 97. místo v porovnání se všemi zeměmi světa. Pevninská část Řecka tvoří převážnou většinu velikosti země a čítá plochu 130 647 km², zatímco ostrovní část se nachází na ploše pouhých 1310 km². [43]

1.3 Povrch

Asi 4/5 území zabírají horská pásma a masívy. Povrch země je značně hornatý s příkrými svahy vhodnými pro vysokohorskou turistiku. [Mirvald, 1996] Tyto horské hřebeny vystupují z moře jako poloostrovy a skupiny ostrůvků. Tyto typy ostrovů se nazývají pevninské. Nicméně většina turistů přijíždí do Řecka především kvůli rekreaci u moře.

Průměrná nadmořská výška země je 498 metrů nad mořem, což je o mnoho více než průměrná nadmořská výška Evropy. Ta činí 290 metrů. [15]

V Řecku se vyskytují pohoří jak prvohorního, tak i třetihorního stáří. [Rusková, 2000] Prvohorní jsou pohoří Rodopy a Olympos, která jsou více zalesněná. Nejvyšší bod země, hora Mytikas (2917 m), se nachází v nejvyšším pohoří Olympos ve středu Řecka. Většinu území ale zabírají třetihorní vápencová pohoří Pindos a Parnassos nad Korintským průplavem a Peloponésem. Většina řeckých ostrovů je právě pokračováním těchto horských masivů, které vystupují z Egejského a Jónského moře. To znamená, že ostrovy jsou velmi hornaté a mají také velký význam pro cestovní ruch. [Horák, 2006]

Nížiny Makedonská, Thrácká a Thesalská se v zemi vyskytují v okolí hlavních toků řek. Řeka Vardar protéká úrodnou Makedonskou nížinou. Thrácká nížina se nachází na severovýchodě území při hranici s Bulharskem a úrodná Thesalská rovina je ve středu země obklopena horami. [Rusková, 2000] [52]

Řecko leží na styku dvou litosférických desek euroasijské a africké. Právě z tohoto důvodu jsou tu velmi častá zemětřesení a vulkanismus a stále patří k seizmicky nejaktivnějším oblastem evropské pevniny. Zemětřesení jsou nejčastější v Egejském moři a také podél zlomové linie Vardar v Makedonské nížině. [Král, 1999] Sopečná činnost se tu začala projevovat již během třetihor. Vulkanicky nejvýznamnější oblastí je tzv. jihoegejský sopečný oblouk. Ten zahrnuje ostrovy Milos, Théra (Santorini) a Kos.

Ostrov Santorini se stejnojmennou sopkou, která je stále aktivní (její nadmořská výška 367 m), je ve skutečnosti nejvyšší bod zatopeného stratovulkánu. Turisté se na nedalekých ostrůvcích Nea Kameni a Palia Kameni mohou vlastně pohybovat po vrcholku dosud činné sopky.

1.4 Klima

Území Řecka se nachází v subtropickém podnebném pásu, pro který jsou obecně typická suchá léta a mírné zimy s větším množstvím srážek. Na území Řecka se rozdíly v klimatu vyskytují mezi vnitrozemím a pobřežními oblastmi. Ve vnitrozemských horách převládá především Středoevropské kontinentální podnebí. Zimy jsou tu poměrně mrazivé a léta jsou mírná a vlhká. [Hamarnehová, 2008] Horské hřebeny bývají také pokryty sněhem, v některých oblastech to může být 5 až 9 měsíců v roce.

Zbytek země se nachází ve středomořském klimatu, které se vyznačuje sezónností. Léta jsou velmi horká a suchá a zimy spíše mírné, ale deštivé. [Hamarnehová, 2008] Tato klimatická oblast zaujímá střední a jižní Řecko a ostrovy v Jónském a Egejském moři. Rozděluje se na tři roční sezóny. Období od března do června se nazývá jarní z toho důvodu, že na tomto území dozrávají plody a kvetou rostliny. Od června do října panuje období letní s velmi teplým, slunečným a bezoblačným počasím. Právě to je doba, kdy do Řecka míří nejvíce návštěvníků a mířilo i v loňském roce. [28] Období dešťů přetrvává od října do března, počasí je chladné a oblačné. [Král, 2001]

Sezóna v Řecku přetrvává průměrně od června do října, stejně jako popsané letní období. Středomořské klima je tím teplejší, čím jižněji se nacházíme. Počasí je v tomto období slunečné a obloha převážně jasná. Teploty se pohybují okolo 30 °C. Dále jsou pro toto (letní) období typické stále větry vanoucí ze severu tzv. „meltemi“ nebo „etésie“, které ovlivňují především oblast ostrovů v Egejském moři a východní pobřeží tím, že způsobují ochlazení během léta. Tyto větry sílí po poledni a k večeru zase slábnou. [Král, 2001]. V případě, že větry nejsou moc silné, působí spíše příjemně a také způsobují mořské vlny.

Na Jónských ostrovech trvá léto 2-3 měsíce, na souostroví Kyklady asi 5 měsíců a na Krétě dokonce až 8 měsíců. Kréta je také nejteplejším a nejsušším územím země. V letních měsících tu teploty mohou dosahovat až 40 °C. [32]

Tabulka 1: Průměrné teploty vzduchu v Řecku v letních měsících [32]

měsíc	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen
Průměrná teplota vzduchu	24 °C	27 °C	30 °C	30 °C	28 °C	24 °C

Proudění vzduchu v Řecku převládá oceánické ze západu, ale pohoří tento vzduch usměrňuje a přeměňuje ho na kontinentální. Podobné je to i se srážkami. Ty jsou přinášeny západními větry, ale horská pásma Pindosu je také zadržují a srážky z tohoto důvodu ubývají od západu k východu. Západní pobřeží a ostrovy v Jónském moři jsou tedy srážkám, především v zimě, vystavovány daleko více (asi o polovinu) než ostrovy v moři Egejském. [Král, 2001]

1.5 Vodstvo

V Řecku se nevyskytují žádné veletoky. Řeky jsou tu menší, krátké, nesplavné a některé dokonce v létě vysychají. Protékají hlubokými úžlabinami a následně se vlévají do moře. Největší řeky, které v Řecku nalezneme, jsou: Vardar (řecky Axios), Struma (řecky Strymonas), Mesta (řecky Nestos), a Marica (řecky Evros). Právě energie těchto největších řek se využívá k výrobě elektřiny, popř. k zavlažování. Všechny řeky se vlévají do Egejského moře. [Král, 1999] [Hamarnehová, 2008] Dále se tu vyskytují menší jezera tektonického původu: Volvi, Lankada, Vegoritida, Doiranis, Voiviida a Trichonida. Takovýto typ jezer vzniká v důsledku pohybu litosférických desek. [Král, 1999] Nachází se tu také lázeňská střediska: Loutraki, Loutra Thermis a Loutra Volvis. [Hamarnehová, 2008]

Pro celé Řecko jsou ale samozřejmě nejvýznamnější moře, která obklopují většinu země a slouží k rekreaci turistů. Na západě se nachází moře Jónské, na východě moře Egejské, Krétské moře na jihu u ostrova Kréta a Thrácké moře u hranic Řecka s Tureckem. Díky velké členitosti pobřeží země se tu vyskytuje také nespočet malých ale i větších zálivů (Soluňský, Korintský, Patranský).

Z důvodu rozlehlosti celé země je jasné, že jiná teplota moře bude v moři Jónském, jiná zase v moři Egejském. Na teplotu moře má také obecně vliv několik dalších faktorů. Těmi jsou například aktuální počasí, tvar pobřeží a mořské proudy. [41] V období od května do října se teplota moří pohybuje okolo 20 °C–26 °C, nejpříznivější teploty bývají obecně na Krétě, Zakynthosu nebo Rhodosu. [32]

1.6 Půdy

V oblasti Albánsko-řecké horské soustavy se nejvíce vyskytují půdy, které jsou kamenité (litosoly), ale také luvisoly, které mají poměrně vhodné podmínky pro pěstování plodin. V nížinatých oblastech podél pobřeží a ve vnitrozemí se vyskytují vápenité nebo nasycené fluvisoly (nivní půdy), v zamokřených oblastech gleje. „*V některých řeckých pobřežních nížinách jsou i ostrůvkovité výskyty solončaků a solonců*“. [Král, 1999, str. 244] Dále se v menší míře vyskytují úrodné kambisoly (hnědé půdy) a tmavé vertisoly (smonice).

63,4 % z celkové rozlohy země zabírá zemědělská půda. Z toho pastviny tvoří 34,8 %, orná půda 19,7 % a 8,9 % plochy zabírají porosty trvalých plodin. Lesy pokrývají asi 30,5 % rozlohy země a zbylých 6,1 % využití území není specifikováno (uvedeno jako ostatní). Zavlažované půdy potom zabírají plochu 15 550 km² (asi 1/8 rozlohy země). [43]

1.7 Biota

1.7.1 Flora

Téměř celé území Řecka spadá do vegetačního pásma středomořského typu. Ve vyšších polohách, u státních hranic s Makedonií, se vyskytuje pásmo alpské a vysokohorské vegetace a celkově asi 50 % Řecka je pokryto vegetací. Výskyt lesů je soustředěn do západní oblasti země, kde je větší množství srážek. Avšak původní pokryv dubových lesů téměř vymizel. Bylo to zapříčiněno těžbou, pastvou nebo požáry.

Na místech původních lesů se v dnešní době vyskytuje „*druhotná křovinatá vegetace typu italské macchie nebo polokřovitá nízká frygana*.“ [Král, 1999, str. 253] Trnité suché macchie jsou nejběžnějším porostem středomořských oblastí. V Řecku jsou zastoupeny vavříny, myrtou, oleandry, planikou a řečníkem lentišek. Tyto porosty rostou v nižších vegetačních stupních (na Peloponésu max. do 700 m n. m.). Ve vyšších nadmořských výškách (do max. 900 m n. m.) a v sušších oblastech roste většinou nízká frygana. Jsou to bylinné a polokřovité druhy, které obsahují silice a éterické oleje. [Král, 1999] Konkrétním příkladem je levandule, mateřídouška, cist nebo rozmarýn. K nejrozšířenějším rostlinným druhům patří olivovník anebo cypřiš.

Nad nejvyšší hranicí porostu frygany se dále vyskytují lesy dubu cesmínového a pýřitého a s vyšší nadmořskou výškou přibývají také listnaté opadavé stromy. „*Vyšší stupeň lesů bukových má význačnou příměs jedle a na vápencovém substrátu borovice*.“ [Král, 1999, str. 254]. Horní hranice lesa je vymezena ve výšce 1900 až 2100 m n. m, v těchto oblastech již převládají jehličnaté lesy. Nad horní hranicí lesa v horách rostou bylinné a křovité porosty (kozinec, jalovec).

Typické jsou pro Řecko také zemědělské rostliny. Daří se jim tu především díky slunnému a teplému podnebí. Jsou to fíkovníky, vinná réva, mandlovníky, banánovníky, citrusy, ovocné stromy aj.

1.7.2 Fauna

Řecko je rozmanité co se týká rostlinných a živočišných druhů a mnoho z nich se nenachází nikde jinde na světě (endemické druhy). To je způsobeno díky geografické poloze, značnému horizontálnímu a vertikálnímu členění a široké škále biotopů v zemi. Lokality, kde se tyto druhy vyskytují, jsou lesy, jezera, řeky, podzemní jeskyně a kaňony. Důležité je především obrovské množství jeskyní, které poskytují přírodní stanoviště pro endemické druhy, přestože mnoho z nich nebylo dosud prozkoumáno.

Nalezneme tu obrovské množství jak zemských, tak vodních živočichů. Podle odhadů bylo v Řecku dosud objeveno a prozkoumáno asi 50 tisíc druhů, z toho jich je 25 % endemických. Většinu této živočišné říše tvoří hmyz. Identifikovalo se přes 1200 druhů obratlovců a více než 30 000 druhů bezobratlých. [12] [16]

Tyto chráněné druhy jsou zařazeny do Evropské sítě chráněných území NATURA 2000, pro zachování přírodních biotopů a volně žijících živočichů. Tato soustava chráněných území čítá 163 Zvláště chráněných území (Special protection areas) a 239 Evropsky významných lokalit (Sites of community importance). Obecně do soustavy NATURA 2000 spadají rostliny, živočichové a přírodní stanoviště, která jsou z evropského hlediska vzácné, endemické nebo ohrožené. Samotná řecká legislativa také zabezpečuje ochranu některým rostlinným a živočišným druhům, avšak jejich počet je daleko menší v porovnání s ochranou na úrovni celé evropské unie. [12] [16]

Z běžných živočichů, které potkáváme i v České republice, tu můžeme spatřit kozy, ovce a dobytek. Tato zvířata se soustřeďují na pastvinách, které zabírají největší podíl zemědělské krajiny. Vysokohorská zalesněná krajina je domovem pro vzácného medvěda hnědého, rysa a žijí tu také vlci, lišky, srnky, divoká prasata a některé druhy ptactva (sokol, orel, sova).

Mořské vody jsou domovem pro spoustu ryb, které jsou však loveny převážně pro hospodářské účely. Jsou to například makrely, krabi, garnáti, langusty, chobotnice, sépie aj. Na druhou stranu v oblasti ostrova Zakynthos se vyskytují velmi vzácné a chráněné želvy karety a středomořští tuleni. Tyto konkrétní oblasti jsou pro výskyt chráněných živočichů vyhlášeny jako národní parky. [Mirvald, 1996] [13]

Obrázek 1: Chráněná želva kareta [30]

Za problém by se dal považovat poměrně značný výskyt toulajících se psů a koček. Tato zvířata se často pohybují v ulicích měst, mohou přenášet nemoci a také snižovat turistům jejich zážitek z konkrétního místa.

1.8 Ochrana přírody

Na svém území začalo Řecko vytvářet oblasti se zvýšenou ochranou pro jejich jedinečnost od roku 1937. Vzhledem k přírodním zajímavostem a unikátnostem je to poměrně pozdě i v porovnání s například Českou republikou, kde první přírodní rezervace byla vyhlášena o 99 let dříve.

Definování přírodních chráněných oblastí v zemi zajišťuje zákony národní legislativa, a také jsou tu vytvářena chráněná území na evropské (NATURA 2000) a mezinárodní úrovni. V mnoha případech jsou chráněné oblasti zapsány na seznamy všech institucí, tj. národních, evropských i mezinárodních.

Chráněná území na mezinárodní úrovni vznikají na základě mezinárodních úmluv, které jsou ratifikovány daným státem, a také účastí Řecka v mezinárodních organizacích jako je například UNESCO. Do této kategorie patří Biosférické rezervace (UNESCO

program člověk a biosféra), Eurodiploma (Rada Evropy), Biogenetic Reserves (Rada Evropy), památky světového dědictví UNESCO, Zvláště chráněné oblasti podle Barcelonské úmluvy a Mokřad mezinárodního významu podle Ramsarské úmluvy. [10] Ochrana území na evropské úrovni je zajišťována již výše popsanou soustavou chráněných území NATURA 2000 a tyto oblasti zabírají asi 21 % území země.

Národní legislativa pro prohlášení o chráněných oblastech, v různých kategoriích ochrany byla založena až v roce 1986. Nyní existuje několik kategorií chráněných oblastí.

Jsou to:

- národní lesní parky (Národní lesní park Vikos-Aoos),
 - národní parky (Národní park Olympos),
 - estetické lesy (les Kesariani),
 - přírodní památky a pamětihodnosti (zkamenělý les Lesbos),
 - přírodní útočiště (přírodní útočiště jezera Volvi),
 - regulovaná loviště (Loviště Serres),
 - chovatelské stanice (stanice Agios Nikolaos Naousas),
 - výhradně přírodní oblasti (mokřady Psachna v Evia),
 - absolutní přírodní oblasti (přírodní jezero Kastoria),
 - chráněné lesy (les horského masivu Bílé hory v Chania),
 - chráněné významné přírodní útvary a krajiny (mokřady Samos),
 - ekologicky se rozvíjející plochy (půda a jezerní oblast jezera Pamvotis). [19]
- [33]

Z výše uvedených kategorií jistě stojí za zmínku národní parky, kdy první z nich byly vyhlášeny v roce 1938 pro ochranu přírodních biotopů a ohrožených druhů rostlin a živočichů. Jedná se o národní parky Olympos a Parnassos.

Národní park Olympos není velký, rozkládá se na území pouze 40 km², na druhou stranu je ale největším národním parkem na pevnině. Jedná se o „nejvyšší a bájný horský masiv Řecká (domov dvanácti Bohů řecké mytologie) s alpínským glaciálním reliéfem na vápencích. V bylinné vegetaci horských holí se vyskytuje řada endemických druhů, pod horní hranicí lesa jsou porosty borovice a jedle a v nižším stupni se vyskytují bukové lesy“. [Král, 1999, str. 256] Olympos je území v Řecku s největším

výskytem vápence. Díky tomu je tu možné pozorovat spoustu hlubokých údolí a prudkých svahů jako nejznámější údolí Enipea. Vyskytuje se tu více než 1700 druhů rostlin. Flora je tu velmi rozmanitá díky vysoké nadmořské výšce a blízkosti moře. Je tu také možné vidět velká zvířata jako šakaly, divoké kočky, vlky, lišky, kamzíky a jeleny. Tato oblast láká turisty a horolezce. Pro ně jsou tu připraveny turistické trasy a ubytování typu turistických ubytoven (fungující pouze sezónně). [31]

Pasnassos je národní park také menší rozlohy (35km²), ale zároveň je to druhý největší národní park na pevnině. Území národního parku se rozkládá na vápencovém pohoří a nachází se ve středním Řecku. Na úpatí Parnassu leží historické město Delfy, které je významné především památkami řecké antiky. Celé území národního parku je stanoveno jako zvláště chráněné území pro ochranu divokých ptáků, mnoho druhů rostlin a zvířat. [31]

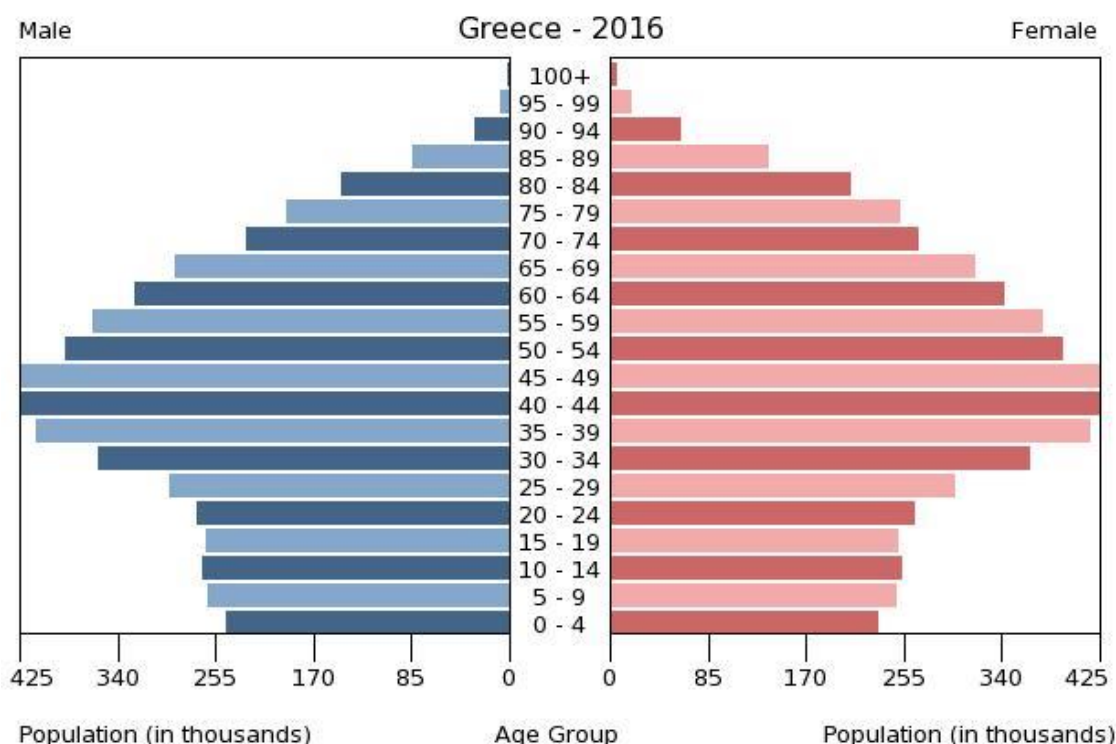
Vikos-Aoos – menší národní park v severozápadní části Řecka (pramenná oblast stejnojmenných řek) s vysokohorskou krasovou krajinou a hlubokým kaňonem Vikos. NP Samaria, jehož středem prochází 12 km dlouhý kaňon s několika soutěskami, se nachází na Krétě. [Král, 1999]

1.9 Obyvatelstvo

Údaj z července 2016 uvádí, že v Řecku žije přesně 10 773 253 obyvatel, to je jen asi o 150 000 více než v České republice. Toto číslo ho řadí na 85. místo v žebříčku s porovnáním se státy celého světa. Hustota osídlení činí 81 ob/km² a je tedy řidší než v České republice (133 ob/km²). [43]

93 % obyvatel tvoří Řekové a zbylých 7 % jsou cizí státní příslušníci, jsou to například menšiny Albánců, Bulharů nebo Rumunů. Jediným úředním jazykem je řečtina, kterou mluví 99 % populace. Řečtina patří do skupiny indoevropských jazyků a je považována za jeden z nejstarších evropských jazyků vůbec. Používá řeckou abecedu. Zbylé jedno procento připadá na ostatní jazyky (nejvíce např. angličtina nebo francouzština). Nicméně mladší generace, a především zaměstnanci v cestovním ruchu mluví plynně anglicky a příležitostně také jinými evropskými jazyky. Gramotnost (schopnost číst a psát u obyvatel starších 15 let) dosahuje v zemi hodnoty 97,7 %.

Jedna třetina celé populace, tj. asi 3,6 milionů obyvatel žije v aglomeraci hlavního města Athén. Zbytek země má mírnou hustotu osídlení, ale místy se vyskytují rozsáhlejší městské aglomerace (Soluň). 78 % všech obyvatel (asi 8 milionů) žije ve městech. Tento údaj nazýváme míra urbanizace, tj. podíl obyvatel žijících ve městech z celkového počtu obyvatel. [43]

Obrázek 2: Věková pyramida obyvatel Řecka [43]

Tento graf zobrazuje věkovou strukturu populace Řecka. Tvar ukazuje, že se jedná o tzv. regresi, vymírání populace. Ta je problémem skoro všech vyspělých evropských států. Znamená to, že stále klesá počet narozených dětí, jak je z grafu patrné. Nejvíce obyvatel se nachází v produktivním věku, tj. rozmezí 15–65 let. Postupně bude docházet k tomu, že celá populace bude stárnout, bude čím dál tím méně ekonomicky aktivních obyvatel a v krajním případě by mohlo dojít až k již zmíněnému vymření populace. To je samozřejmě krajní případ, ale v současné době se tento stav projevuje vyšší ekonomickou zátěží na celou populaci. I tempo populačního růstu je záporné -0,03 %, populace tedy nepřibývá. [43]

1.10 Náboženství

V Řecku jednoznačně převažuje pravoslavné křesťanství, jako ve většině balkánských států a v zemích východní Evropy. Mnoho Řeků je silně věřících, a proto je náboženství vyučováno například i ve školách. Ateistů se tu vyskytuje málo. K pravoslavnému křesťanství se hlásí celých 98 % obyvatel. 1,3 % menšina obyvatel je muslimského vyznání, především při hranicích s Tureckem a Albánií. A necelé 1 % je zastoupeno například protestanty nebo židy. [54]

1.11 Kultura

Tradice, náboženství, hudba, jazyk, jídlo a víno jsou hlavními složkami řecké kultury. Původní obyvatelé Řecka byli ovlivněni helénistickou kulturou, údajně měli světlé kudrnaté vlasy, byli vysocí a statní. „*Současní Řekové jsou výsledkem smíchání balkánských národů a silného tureckého vlivu.*“ [40]

Jejich povaha, zvyky a chování jsou úplně jiné než ty naše. Řekové jsou hrdým národem, nesnáší samotu a na setkání s přáteli se nikdy nedostaví včas. Dokáží se radovat z maličkostí a žijí současností. Nechtějí myslet na to, co bude v budoucnu, a proto také nesnáší plánování věcí. [Hamarněhová, 2008] Tento styl života a způsob chování je typičtější především pro státy jižní Evropy jako například Itálie či Španělsko. Pro nás nezvyklá, avšak pro Řeky velmi důležitá je siesta. V době přibližně od 13–17 hodin jsou zavřeny úřady a podniky, ale v turistických oblastech jsou služby poskytovány nadále. To může znamenat úctu k turistům a snahu vyjít jím vstříc, aby opouštěli jejich zemi spokojení.

Řecko má velmi bohatou historii a žilo tu také mnoho významných osobností. Král Alexandr Veliký, který sjednotil řecké městské státy a rozšířil hranice jeho království až do Indie, dále myslitelé jako Sokrates, Platon, Aristoteles nebo básník Homér.

Z dob minulých se tu dodnes nachází spousta památek a pamětihodností, které byly ovlivněny kulturami z dob před Kristem až do současnosti. Jsou to ukázky minojské, mykénské, klasické, románské, byzantské, středověké, osmanské a neoklasické architektury. Bylo to právě starověké Řecko, které ovlivnilo po staletích světové architektonické styly. [17] Zvláštní architekturu mají ostrovy Kyklady v Egejském moři, které jsou tímto proslulé. Jsou to výrazné krásné domy, kamenné kostely

a dlážděné městské ulice. Charakteristickým prvkem jsou pro ně dvě barvy – modrá a bílá. Stěny jsou barveny bílou barvou a dveře a okna modrou. Nejkrásnější a nejtypičtější příklad této architektury navštěvují turisté na ostrově Santorini. [17]

Jelikož je kultura velmi úzce spjata s náboženstvím, nachází se po celé zemi mnoho ortodoxních kostelů. Vyskytují se na vrcholcích kopců, v přírodě, nebo na velkých náměstích v centrech měst. Jednoduše jsou roztroušeny téměř všude po celém Řecku. Jsou pro ně typické značně klenuté prvky, hodně zdobené interiéry s freskami a ikonami svatých. Nejznámější v Řecku jsou Kláštery Meteora, Kostel Megalochari v Tinos nebo posvátná hora s klášteřem Athos. Nádherné kostely v Meteore jsou vepsány na seznam památek UNESCO. Klášterní komplex na hoře Athos je nejdůležitějším v Řecku. Skládá se z dvaceti ortodoxních pouze mužských klášterů. Žije tu 1400 mnichů, kteří vyznávají asketický způsob života, někteří dokonce žijí v jeskyních jako poustevníci. Ženy sem mají vstup zakázán. [24]

Řecké tradice a zvyky jsou důležitou součástí kultury obyvatel. Mají náboženský charakter nebo vychází z pohanství. V dnešní době má ale většina tradic a oslav náboženský podtext. Řekové jsou také velmi pověřiví a věří nejenom v náboženství, ale také v nadpřirozené a paranormální jevy. Tyto tradice jsou vždy trochu jiné v každém městě, vesnici nebo oblasti. Z běžných oslav Řekové dodržují oslavy svátků, zasnoubení, Velikonoce, Den řecké nezávislosti a „Čisté pondělí“ (piknik s rodinou v přírodě a pouštění draků).

Některé pověry jsou téměř stejné nebo velmi podobné jako u nás a mění se region od regionu. Je to například spatření černé kočky. Pokud někdo vidí černou kočku, bude mít po zbytek dne smůlu. Rozbití zrcadla nebo skla znamená sedm let smůly. Nešťastným dnem je pro ně úterý třináctého. Pokud dvě osoby vysloví stejnou věc v ten samý okamžik, hned vysloví „piase kokkino“, což znamená dotknout se červené a musí se dotknout nějakého předmětu okolo nich, který má červenou barvu. Je to z toho důvodu, protože Řekové věří, že při vyslovení stejné věci se tyto dva lidé pohádají, znepřátelí nebo poperou, pokud by se nedotkli něčeho červeného.

Hudba je důležitým aspektem každodenní řecké kultury a je velmi pestrá. Již od antických dob hrála hudba ve spojení s tancem a poezií zásadní roli. Později byla ovlivněna západní a východní Asií i Evropou. Silným prvkem je lidová hudba a také moderní hudba je silně ovlivněna folklórem. Typickými hudebními nástroji

jsou: buzuki, housle, cimbál, dudy, bubny, loutna, klarinet, zurna a pollack. S touto lidovou hudbou také souvisí tance. Ty se liší, stejně tak jako hudba, podle krajů a regionů. Tradičním tancem je „syrtaki“. Snad každý Řek ho umí tančit, protože se vyučuje při tanečních hodinách. Je to tanec do kruhu a velmi často je pro turisty předváděn při tematických řeckých večerech, kdy se mohou zapojit úplně všichni.

Chuť jídla je vždy vynikající, díky dobré kvalitě surovin a skvělé chuti. Řekové často používají lokální suroviny a bylinky, které dávají jejich pokrmům nezaměnitelnou chuť. Některé recepty jsou běžné po celé zemi, jiné mají spíše místní význam a mění se region od regionu. Nejlepším způsobem, jak si vychutnat pravou řeckou specialitu, je navštívit místní tradiční restaurace nebo taverny. V hotelích, kde jsou ubytováni turisté z celého světa, se samozřejmě také podávají typické řecké pokrmy, ale nabídka výběru jídel je přizpůsobena požadavkům návštěvníků.

Nejtypičtěji jsou samozřejmě saláty. Řecký salát je oficiální název pro směs rajčat, oliv, okurky, cibule, zeleného pepře, sýru feta, olivového oleje a oregana. Suroviny jsou vždy čerstvé a salát je delikátní. Samozřejmě existuje celá řada dalších druhů salátů, ale tento řecký je určitě nejznámější. Řekové si také často před jídlem dávají k vínu tzv. chuťovky. Tím mohou být tzatziki, sýr feta, dolmadakia (vinné listy plněné rýží a cibulí), kalamarakia (oliheň s citronem), nebo například briam (směs pečených brambor, lilku, cibule, česneku, rajčatové omáčky a olivového oleje).

Hlavní jídla jsou také vynikající, připravené z čerstvých surovin a bylinek a často je jejich součástí maso. Moussaka je slavné řecké jídlo připravené z brambor pokrytých lilkem, cibulí mletým masem a bešamelem navrchu. Pastitsio je takový pokrm, který připomíná italské lasagne a skládá se ze špaget, letého masa, cibule, rajčatové omáčky a bešamelu. Paidakia jsou grilovaná jehněčí žebra podávaná s citronem. Poslední jídlo je oblíbené hlavně mezi Řeky samotnými, jmenuje se Kokoretsi a jí se převážně v období Velikonoc. Jsou to zabalené a pečené jehněčí vnitřnosti podávané s citronem. K jídlu si Řekové rádi dají víno, kterého mají nespočet druhů a chutí. Typickým alkoholickým nápojem je Raki a Ouzo.

1.12 Hospodářství

Řecko je poměrně chudou zemí. Mezi státy světa zaujímá 71. místo v HDP přepočtené na jednoho obyvatele. [43] Je označováno jako zemědělsko-průmyslový stát, ale hlavní

příjmy plynou především z poskytování služeb v dopravě, neustálý rozvojem cestovního ruchu a vývozem zemědělských výrobků. [Rusková, 2000] Hlavními hospodářskými centry jsou Athény a Soluň. Hrubý domácí produkt v paritě kupní síly za rok 2016 činí 290,5 bilionů amerických dolarů (58. místo v porovnání se státy světa). Služby se na hrubém domácím produktu podílí 80,9 %, průmysl 15 % a zemědělství 4,1 %. Turismus tvoří 18 % HDP, což je poměrně hodně. V České republice běžně podíl turismu na HDP nepřesahuje 3 %. [50]

Reálný růst HDP za rok 2016 byl pouze 0,1 %. Teprve až v roce 2014 zaznamenala země poprvé hospodářský růst HDP 0,7 % po postupném překonávání ekonomické krize, k jejímuž zlepšení významně přispívá cestovní ruch. Země je hlavním příjemcem pomoci ze strany EU, která se rovná asi 3,3 % ročního HDP. [43]

Řecko má 4,761 milionů pracovní síly. Z toho největší množství obyvatel je zaměstnaných ve službách 72,4 %, v průmyslu pracuje 15 % a v zemědělství 12,6 % lidí. Přistěhovalci tvoří téměř jednu pětinu pracovní síly a angažují se nejvíce v zemědělství nebo na nekvalifikovaných pracovních pozicích. Míra nezaměstnanosti dosahuje 24,6 %.

Obchodní bilance státu je záporná, jelikož tu značně převažuje import nad exportem. Z Řecka se vyváží především jídlo a nápoje, výrobky zpracovatelského průmyslu, ropné produkty, chemikálie a textil. Hodnota exportu za rok 2016 byla 21,93 bilionů amerických dolarů. Hlavními partnery pro vývoz zboží jsou Itálie, Německo, Turecko, Kypr nebo Bulharsko. Do země je nutné dovážet stroje, dopravní prostředky a zařízení, pohonné hmoty a chemikálie. Státy, ze kterých se dováží, jsou Německo, Itálie, Rusko, Irák nebo Čína. Hodnota dovozu za rok 2016 byla 42,73 bilionů amerických dolarů. [43] [38]

1.12.1 Zemědělství

Původně patřilo zemědělství v Řecku k hlavním pilířům ekonomiky. V poslední době se však počet osob pracujících v zemědělství stále snižuje, jak tomu v rozvinutých zemích bývá. V dnešní době pracuje v zemědělství asi 12,6 %. Zemědělská výroba je závislá na teplém suchém až subtropickém klimatu a díky tomu se tu pěstuje a následně vyváží víno, lihoviny, olivy, olivový olej, fíky, tabák, ovoce, rajčata, brambory aj. Pro domácí spotřebu se dále pěstuje rýže, obiloviny, kukuřice, bavlna a cukrovka. Hlavní

zemědělské oblasti se rozprostírají v Boiotii, Thesálii, střední a východní Makedonii a Thrákii. „62 % zemědělské půdy tvoří orná půda, 35 % je oseto dřevitými kulturami a vinnou révou a na zbývajících 3 % se pěstuje zelenina.“ [39]

Živočišná výroba tvoří asi 33 % zemědělské výroby, ale rostlinná výroba v objemu produkce vždy převažuje. Je zastoupena hlavně pastevectvím a rybolovem, včetně lovu mořských hub. [Rusková, 2000, 247] Stáda jsou chována pro maso, vejce, mléko a následnou výrobu sýrů. Z chovného dobytka se v zemi vyskytují nejvíce stáda ovce (8,7 mil. kusů), také koz (5,5 mil. kusů) a stáda hovězího dobytka čítají nejmenší množství kusů (600 tis.). Hodnota objemu rybolovu dosahuje hodnot cca 160 tisíc tun. [39]

1.12.2 Průmysl

15 % je hodnota podílu průmyslu na hrubém domácím produktu země, stejné množství lidí v průmyslu také pracuje. Mezi hlavní odvětví patří zpracování tabáku a potravin, textilní průmysl, zpracování chemikálií, kovových výrobků, těžba, ropný průmysl. Řecko má dostatečně bohaté zásoby nerostných surovin. Vyskytují se tu naleziště bauxitu, chromových a niklových rud, stříbra, menší množství mědi, zinku, železné rudy, a pyritů. Má také zásoby kvalitního mramoru. Díky surovinám se rozvíjí metalurgie a průmysl dopravního strojírenství. Průmyslové podniky ale z důvodu zastaralosti vyžadují modernizace. [Rusková, 2000] Na druhou stranu Řecko má poměrně malé a nedostačující zásoby uhlí, ropy a zemního plynu. Většina těchto komodit se dováží. Oblast koncentrace průmyslu je v oblasti hlavního města Athén.

1.12.3 Služby

Služby se v Řecku podílí 80,9 % na tvorbě HDP, z toho turismus celými 18 %. Také nejvíce obyvatel je v tomto sektoru zaměstnáno, celkem 72,4 %. Hlavní příjmy do státního rozpočtu zajišťuje poskytování služeb v dopravě a v cestovním ruchu.

V roce 2015 zaznamenalo Řecko nárůst v počtu zahraničních turistů o 7 % na celkových 23,6 milionů. Exporty způsobené sektorem cestovního ruchu vzrostly v roce 2015 o 6 % na 14,2 bilionů euro. Naprostá většina návštěvníků sem míří z Evropy (88,4 %). Jsou to převážně Britové, Němci a Italové. U návštěvníků z mimoevropských zemí to jsou Turci a Američané. Ročně do Řecka zamíří také asi 300 tisíc Čechů.

Podle řecké mistryně pro cestovní ruch měl být rok 2016 nadále příznivý v udržení stálého počtu návštěvníků a pozice Řecka jako hlavní turistické destinace. Egejské ostrovy na začátku roku 2016 vykazovaly rostoucí tendenci v rezervacích letních destinací. Různorodost turistické nabídky, vývoj nových destinací a otevření propracovanějších a exkluzivních ubytovacích zařízení a služeb jsou opatření přijatá řeckou vládou k posílení cestovního ruchu. [51]

Ze služeb má také velký význam námořní doprava. Řecké loďstvo tvoří největší evropské loďstvo a tvoří až 18 % světové flotily. Je to z toho důvodu, že je tzv. „zemí levné vlajky“. To znamená, že zprostředkovává námořní služby ostatním státům za menší náklady. Lodě se dočasně plaví pod řeckou vlajkou, jsou v této zemi registrovány, a to jim přináší finanční výhody a menší daně, než by musely platit ve své zemi. Pro Řecko z této situace plynou finanční prostředky.

1.13 Doprava

Z důvodu okrajové polohy státu sem většina návštěvníků cestuje letecky. Je ale však možné se do země dopravit také po moři, silniční cestou nebo vlakem. I přes jeho polohu na okraji kontinentu je sem spojení relativně jednoduché a rychlé. [49]

Na území Řecka se nachází celkově 77 letišť, ale pouze 45 z nich se pravidelně využívá k přepravě osob. 15 letišť je mezinárodních, 26 tuzemských státních letišť a 4 letiště mají pouze místní význam. Velké množství letů obstarávají linky mezi řeckými ostrovy a pevninou primárně pro přepravu turistů. Nejdůležitější letiště se nachází v hlavním městě Athénách s názvem Eleftherios Venizelos (ATH). Druhé největší letiště se nachází v Soluni. V zemi existuje 9 národních přepravců, z nichž hlavními jsou Olympic Airways a Aegean Air, kteří zajišťují přepravu především na pevninských letištích. Mezinárodní letiště se nachází také na ostrovech, a to na Krétě, Korfu, Kosu, Zakynthosu nebo Rhodosu. Většina letišť prochází značnými opravami k vylepšení infrastruktury a provozních prostorů. [26]

Obrázek 3: Mapa řeckých letišť [4]

Železniční tratě jsou situovány převážně na východě území a jejich síť není hustá. Z celkové délky 2548 km železničních tratí je pouze 60 % s běžným rozchodem kolejí (1435 m) a pouze 764 km délky trati je elektrifikováno.

Hlavní trať spojuje Athény, Soluň a vede přes celý Balkán do střední Evropy. Další důležitá trať spojuje hlavní město a přístav Patras na východě. Cesta vlakem z Athén do Soluně by trvala přibližně 5 až maximálně 6 hodin. Účinná a rychlá je příměstská železniční trasa spojující hlavní mezinárodní letiště v Athénách se samotným hlavním městem a městy Kiato a Korint.

Silniční doprava čítá poměrně hustou a kvalitní síť silnic a v posledních letech prošla podstatnými zlepšeními. Celková délka cest činí 116 960 km (zpevněných i nezpevněných) a z toho 1091 km rychlostních silnic. Největší řeckou rychlostní silnicí

je „Egnatia Highway“ vedoucí ze západního města Igoumenitsi při Jónském moři téměř až k tureckým hranicím do města Alexandrupoli. Další silnice, která byla značně modernizována, spojuje přístav Patras, Athény, Soluň a pokračuje dále do Makedonie. A třetí hlavní systém dálnic „Ionian Highway“ vede podél západního pobřeží a umožňuje spojení mezi městy Patras a Igoumenitsa. Silniční síť je dobře vyvinutá také na ostrovech, a především v regionu hlavního města. [43]

Autobusy jsou v zemi zastoupeny nejčteněji. Například na ostrovech je to jediná možnost využití městské a meziměstské dopravy. Také jsou daleko rychlejší než cestování vlakem.

Velmi je v Řecku rozšířené také půjčování automobilů, motocyklů a čtyřkolek. Pro turisty, kteří tráví dovolenou na ostrovech, je to jistě nejlepší způsob, jak objevovat krásy daného území. Nejste omezováni časem a půjčení skútru je v mnoha případech levnější než cesta tam a zpět realizovaná městskou dopravou.

V Athénách je v provozu metro, které má sloužit především k lepší a efektivnější přepravě pracovní síly v hlavním centru obchodu a průmyslu. V provozu jsou 3 linky podzemní dráhy. V současné době se rozšiřují již stávající linky a vznikají nové stanice. Hlavní město poskytuje ještě možnost cestování tramvají. Systém metra je budován také v Soluni, měl být dokončen již v roce 2013, ale kvůli nedostatku finančních prostředků se jeho otevření zpožďuje. [26] [9] [36]

Opravdu velké množství vodních tras zprostředkovává lodní dopravu hlavně mezi pevninou a ostrovy. Přepravuje se jak dopravní náklad, tak pasažéři. Přepravu umožňují trajekty větší i menší velikosti, ty slouží k přepravě osob, nákladu, či automobilů na delší vzdálenosti.

Mezi některými ostrovy operují tzv. „lodní taxíky“. Jsou to menší loďky, které přepravují osoby na kratší vzdálenosti a ceny lístků bývají přijatelné. V posledních letech se rozmohl trend vysokorychlostních katamaránů, které znatelně zkracují čas přepravy. Cena je však daleko dražší a tyto plavidla jsou v provozu jen v hlavní turistické sezóně. [9]

V Řecku se nachází celkem asi 140 přístavů, které slouží přepravě nákladu a osob. Většina z nich je menší velikosti a mají spíše národní význam. 16 přístavů je mezinárodních. Nejvytíženější a také největší je athénský přístav Pireus, který je

hlavním nákladním přístavem země. Dalšími velkými přístavy jsou Patras, Volos, Soluň a Igoumenitsa. *„Řecká přístavní infrastruktura je neustále zdokonalována, aby vyhovovala potřebám přepravy nákladů, bezpečnostním opatřením a návštěvníků země.“* [26]

Z Pireus vyplouvají lodě směrem k ostrovům v Egejském moři a také na Krétu. Volos je zase výchozím bodem pro souostroví Kyklady. Patras a Igoumenitsa na západě země umožňují spojení mezi Řeckem, Jónskými ostrovy a Itálií. [8]

2 Praktická část

2.1 Historie cestovního ruchu v Řecku

Již ve starověku do Řecka mířili návštěvníci, kteří byli v té době považováni za posvátné. Nejvyšší bůh Zeus byl mimo jiné také ochráncem cizinců a vzorem pro místní obyvatele, podle něhož se měli o návštěvníky své země dobře starat. [5] Avšak toto tvrzení je potřeba brát spíše s nadsázkou, jelikož k rozvoji cestovního ruchu tak, jak ho známe dnes, začalo docházet až od druhé poloviny 20. století.

Konec druhé světové války dal za vznik vědeckým dokumentacím týkajících se cestovního ruchu v Řecku. V padesátých letech zemi navštívilo asi 33 000 návštěvníků, za rok 2015 to bylo více než 23 milionů turistů z celého světa. Situace v zemi nebyla pro rozvoj turismu úplně příznivá po doznívající občanské válce (1945–1949) a také podnikatelé v tomto odvětví nebyli úplně obeznámeni s fungováním, řízením a propagací cestovního ruchu. Průmysl cestovního ruchu byl ale zásadním jevem pro rozvoj po stránce finanční i sociální. Největší rozvoj turismu nastal v 70. letech minulého století, kdy nepopulárnost španělských destinací¹ odstartovala poptávku po alternativních středomořských destinacích a tou bylo i Řecko. Od této doby začíná rozvoj masového turismu, který byl umožněn díky dostupnosti destinace leteckou dopravou, spoustou přírodních a kulturních zajímavostí a také nižšími náklady na ubytování v porovnání s většinou Evropy. [5] Před začátkem 70. let mířili návštěvníci nejvíce do oblasti Athén v regionu Atika, aby navštívili především antické památky. S rozvojem masového turismu přicházela větší obliba řeckých ostrovů a také pobřežních oblastí za účelem rekreace. Přelidněnost některých turistických oblastí měla za následek sociální a environmentální problémy (např. proces akulturace, ztráta jedinečnosti dané oblasti, poškozování přírodního prostředí, nerovnoměrný přínos z cestovního ruchu pro obyvatele – bohatí a chudí). Do 90. let byl masový turismus v Řecku jedním z nejrychleji se rozvíjejících v Evropě. Se začátkem nového tisíciletí pokračoval další rozvoj cestovního ruchu v zemi pomaleji v porovnání s tempem vývoje evropského cestovního ruchu. [5] [23]

¹ Nestabilní politická situace v zemi byla způsobena diktátorskou vládou generála Francisca Franca, který v roce 1975 zemřel, a následným přechodem k demokracii ve formě konstituční monarchie.

2.2 Současný stav cestovního ruchu v Řecku

V Řecku lze považovat průmysl cestovní ruch za stěžejní pro fungování ekonomiky státu. Jednoznačně tvoří největší zdroj příjmů země. Cestovní ruch je hlavním exportním odvětvím a přispívá významně k hrubému národnímu produktu. Turismus se na tvorbě hrubého domácího produktu podílí 18 %. Dále je nezbytným motivátorem řecké ekonomiky, který snižuje schodek platební bilance, zvyšuje zaměstnanost, je zdrojem příjmů a přispívá k regionálnímu rozvoji. V roce 2015 bylo v sektoru cestovního ruchu, konkrétně v odvětvích letecké dopravy, pohostinství, hotelnictví, v cestovních kancelářích a agenturách a dalších aktivitách tím spojených, zaměstnáno více než 3 600 000 obyvatel. To je asi 34 % z celkového počtu všech obyvatel. Tento počet zahrnuje osoby, které v turismu pracují na plný úvazek, ale také brigádníky, kteří pracují jen v některých měsících v roce. [5] [7] [23]

2.3 Statistiky cestovního ruchu mezi roky 2010-2015

V následujícím textu se budu zabývat statistikami cestovního ruchu, které se týkají počtu příjezdů do země v jednotlivých letech, národnostním složením příjíždějících turistů a také rozbořem struktury využití dopravních prostředků. Data jsou vyhodnocována od roku 2010, jelikož před rokem 2009 jsou tyto informace kusé nebo neúplné.

2.3.1 Rok 2010

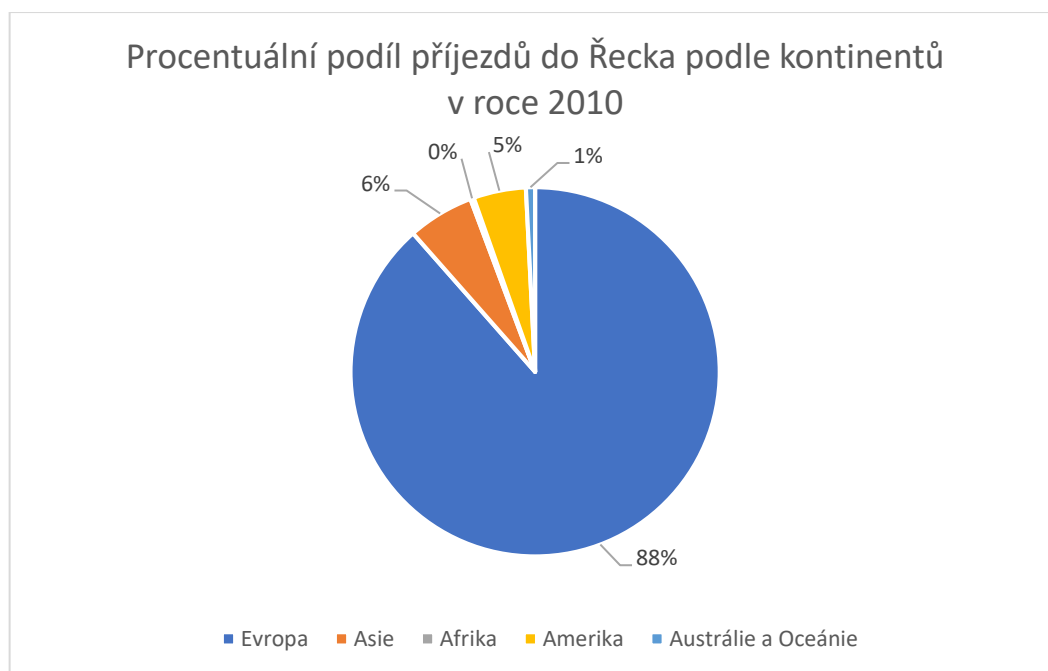
Statistická data za období leden až prosinec v roce 2010 ukazují, že Řecko navštívilo celkem 15 007 490 osob. Naprostá většina sem přicestovala z Evropy, celých 88,5 % návštěvníků. Nejvíce turistů bylo z Německa, více než dva milióny. Za ním je Velká Británie, z které přicestovalo 1,8 milionů návštěvníků. Dalšími početnými skupinami návštěvníků jsou obyvatelé Francie, Itálie, Srbska, Nizozemí, Bulharska či Ruska. Z České republiky je to 294 936 turistů. Obrovský nárůst byl zaznamenán u návštěvníků z asijského kontinentu, a to o 113,6 % z 372 369 na 869 737, nejvíce z Izraele a Turecka. Naopak příjezdy z Ameriky klesly o 5,2 % na 691 379.

Především z důvodu odlehlosti Řecka od zbytku evropského kontinentu a nejspíše také kvůli nedostatečně vyvinuté železniční infrastruktuře volilo téměř 71 % návštěvníků leteckou dopravu. Naopak železniční dopravu v tomto roce využilo necelé 1 % lidí

převážně z Bulharska a Rumunska, pravděpodobně kvůli relativní blízkosti těchto států. Silniční komunikace využilo 3 284 513 návštěvníků, v tomto případě nejvíce také z Bulharska a Rumunska. Lodní dopravu zvolil zhruba 1 milion návštěvníků s převažujícími národy z Itálie, Německa a Bulharska. U českých občanů také významně převažovala doprava letecká (94 %), následovala doprava silniční (3,3 %), námořní (2,4 %) a pouhých 265 návštěvníků přijelo do Řecka vlakem.

Nejvytíženějšími letišti v tomto roce byly Athény, Heraklion na ostrově Kréta a Rhodos. Jistý zájem o řecké ostrovy může prezentovat také počet pasažérů, kteří do Řecka zamíří přímo na daný ostrov. Těmi jsou ostrovní letiště Zakynthos, Kerkyra, Kos, Chania nebo Santorini. Asi 8 % příjezdů připadá na letiště v blíže nespecifikovaných destinacích. Největší množství příjezdů zaznamenaly v roce 2010 přístavy Igoumenitsa v Jónském moři, Patra na Peloponésém poloostrově a Kerkyra na ostrově Korfu.

Řecko je jednoznačně letní destinací a sezóna tu každoročně přetrvává od června do října. To lze také snadno doložit statistikami o příjezdech v jednotlivých měsících. V měsících lednu, únoru, březnu, dubnu, listopadu a prosinci nepřevyšuje měsíční návštěvnost milion lidí. V turistické sezóně v roce 2010 do Řecka přicestovalo celkem 11 418 038 návštěvníků, nejvíce v srpnu (přes 3 milióny), a to je 76 % z celkové návštěvnosti země za tento rok. [25]

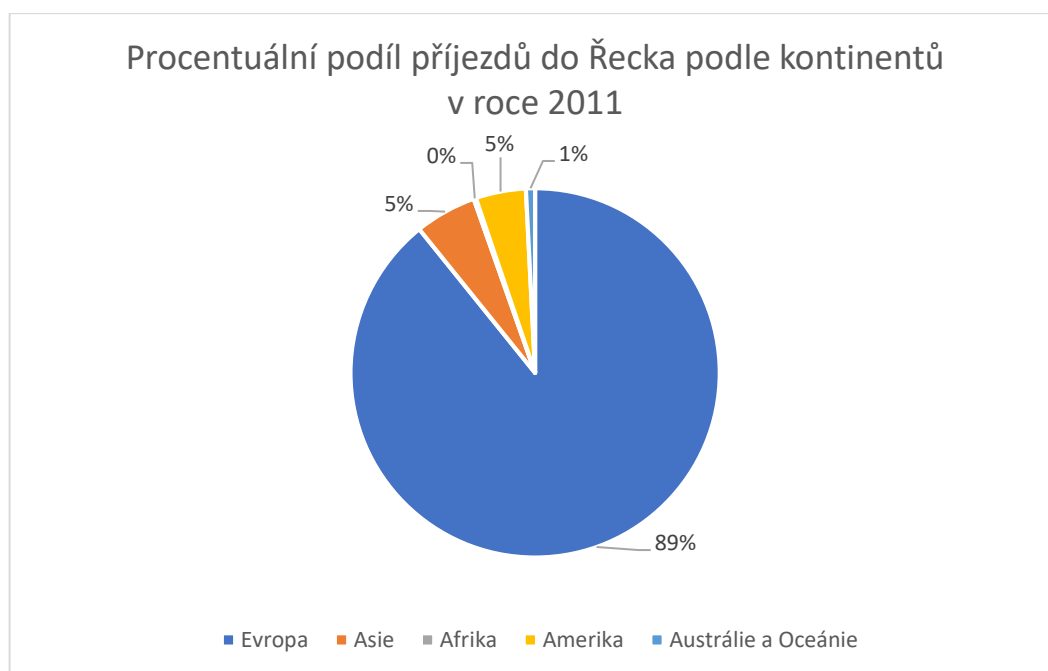
Graf 1: Procentuální podíl příjezdů do Řecka podle kontinentů v roce 2010

2.3.2 Rok 2011

V porovnání s předchozím rokem 2010 vzrostly příjezdy nerezidentů ze zahraničí do Řecka o 9,5 % na celkových 16 427 247 příjezdů. Naprostá většina návštěvníků přicestovala opět z evropských zemí. I tato skupina zaznamenala nárůst o více než jeden milion návštěvníků. Stejně jako minulý rok byly nejpočetnější skupiny rezidentů z Německa, Velké Británie a Francie. 4,1 % nárůst byl zaznamenán také u návštěvníků z Ameriky a 1,3 % nárůst u návštěvníků z Asie. Naopak z afrického kontinentu přicestovalo celých 38 450 turistů, to je o 13,1 % méně než v roce 2010. I obyvatel z České republiky, kteří navštívili Řecko tento rok, přibylo na 309 062.

Není překvapením, že při volbě dopravy jednoznačně vede letecká přeprava. Tu zvolilo, stejně jako v roce 2010, asi 71 % všech návštěvníků. Pouze u obyvatel ze států Bulharsko, Rumunsko, Albánie, Srbsko a Turecko dominuje doprava silniční. Tento fakt je pochopitelný, protože všechny státy leží v dosažitelné vzdálenosti automobilem či autobusem a hlavní silniční trasy v Řecku jsou na dobré úrovni. Celkově využilo silniční cesty přes 3,8 milionů návštěvníků. Obrovský propad byl zaznamenán u železniční dopravy. V roce 2011 ji využilo pouze 3765 osob nejvíce z Bulharska a Turecka, celkově to je o 50 396 méně, než v roce 2010. Pokles byl zaznamenán také u dopravy námořní, necelý 1 milion návštěvníků. Čeští návštěvníci nejvíce preferovali leteckou dopravu (295 928 osob), poté námořní (9612 osob), silniční (3511 osob) a železniční. Propad ve využití železniční dopravy byl patrný také u českých obyvatel, v roce 2010 jich bylo 265 a v roce 2011 pouze 11.

Na pevnině byly opět nejvytíženější letiště v Athénách a Soluni. Z ostrovních destinací to byly letiště na Krétě, Korfu, Kosu, Zakynthosu, Rhodosu a Santorini, které byly vstupními místy na území Řecka pro 6 748 048 osob z celkových 11 671 155, kteří zvolili leteckou dopravu. Tímto lze jistě dokázat velkou oblíbenost řeckých ostrovů mezi zahraničními návštěvníky. Přístavy, které v roce 2011 zaznamenaly největší počet příjíždějících nerezidentů, jsou Igoumenitsa, Kerkyra a Patra. [25]

Graf 2: Procentuální podíl příjezdů do Řecka podle kontinentů v roce 2011

2.3.3 Rok 2012

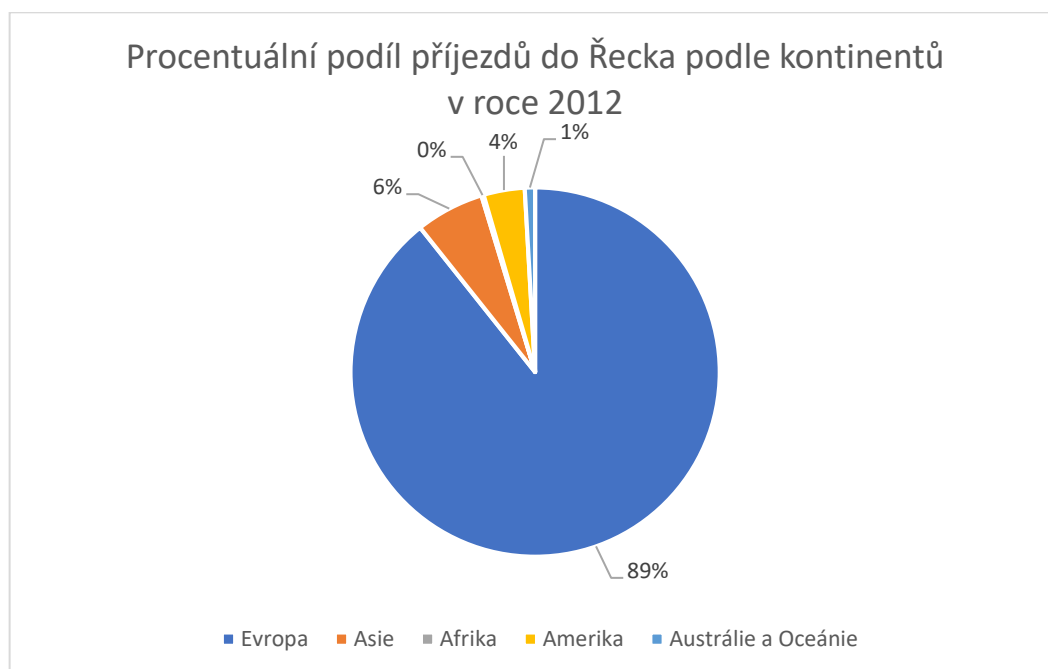
V předchozích dvou zkoumaných letech docházelo k postupnému růstu příjezdů u zahraničních nerezidentů, dalo by se tedy očekávat, že tento stav se odrazí i v roce 2012. Zde však došlo k celkovému poklesu. V porovnání s předchozím rokem 2011 to bylo v roce 2012 o 909 625 návštěvníků méně, tedy celkem 15 517 622, není to však méně než v roce 2010. Nejpočetnější skupinou jsou stále osoby přijíždějící z evropských zemí tradičně již z Německa, Velké Británie a Francie. Avšak i zde došlo k celkovému poklesu oproti předchozímu roku 2011 o 5,5 %. Snížily se také počty návštěvníků z Afriky, Ameriky a Oceánie. Pouze asijský kontinent v tomto roce vykazoval nárůst v příjezdech a nejvíce u obyvatel ze Severní Koreji (+ 230,5 %). Čechů v tomto roce přijelo méně než 300 000.

Trend ve využití způsobu dopravy pro příjezd do Řecka zůstává stále stejný. Nejvíce je využívána letecká doprava (71 %), silniční doprava zastupuje poměrnou část 24 % a námořní doprava asi jen 5 %. Námořní dopravu využili nejvíce rezidenti z Itálie, Bulharska a Německa. Údaje týkající se železniční dopravy nejsou ve statistikách za rok 2012 uvedeny.

12 009 865 turistů navštívilo Řecko v období sezóny, to je asi 77 % z celkového počtu příjezdů za rok. Nejvíce jich bylo v srpnu, celkem 3 269 203. To ale neplatí pro české

turisty. Ti do Řecka v roce 2012 cestovali nejvíce v měsíci září. Může to být ovlivněno tím, že ceny zájezdů v září jsou v České republice nižší v porovnání s červencem a srpnem.

Nejfrekventovanějšími místy pro vstup do země z pohledu letecké dopravy byla, jako minulý rok 2011, letiště v Athénách, na Krétě, Rhodosu, Korfu, Kosu, Zakynthosu a Santorini. To, že jsou tyto ostrovy především turistickými destinacemi lze usoudit například z toho, že v měsících lednu, únoru, březnu, listopadu a prosinci tu nebyly zaznamenány žádné příjezdy zahraničních nerezidentů prostřednictvím letecké dopravy. Mořské přístavy, kde se vylodilo nejvíce osob a sloužily tím jako vstup do země, byly opět přístavy Igoumenitsa, Patra a Kerkyra. [25]

Graf 3: Procentuální podíl příjezdů do Řecka podle kontinentů v roce 2012

2.3.4 Rok 2013

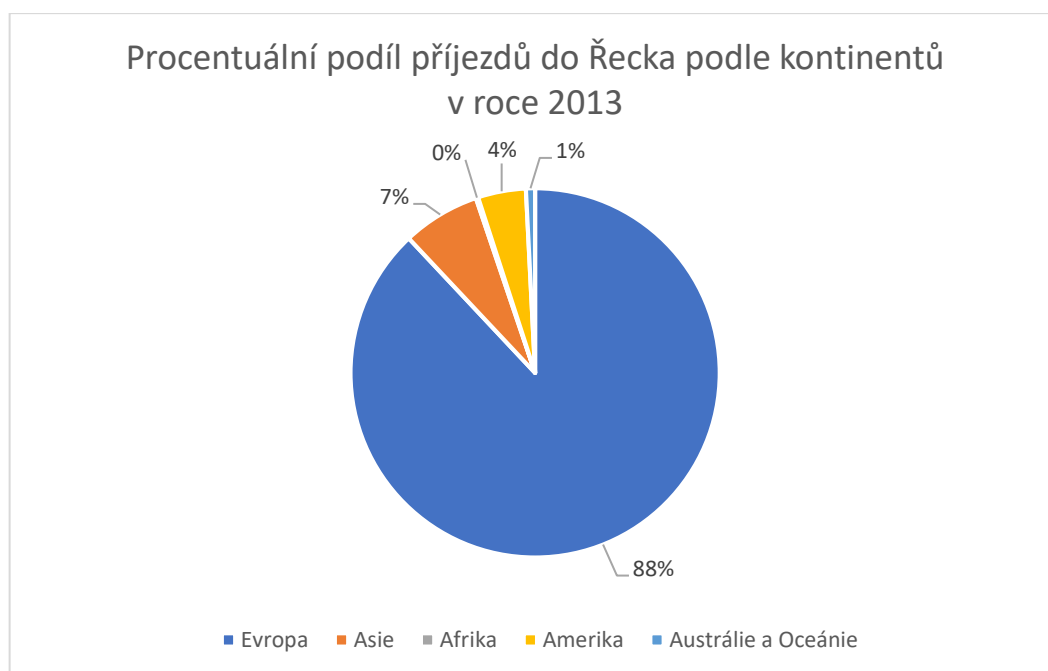
Tento rok pro byl Řecko daleko příznivější, co se týká příjezdů zahraničních nerezidentů do země. Meziročně vzrostly o 15,5 % na 17 919 580. Největší nárůst 35 % byl u obyvatel z amerického kontinentu, nejvíce ze Spojených států Amerických a Kanady. V rámci asijského kontinentu vzrostly meziročně příjezdy o 29,5 %, nejvíce u rezidentů z Turecka. V počtu největšího množství příjezdů z evropských států to jsou Německo, Velká Británie, Francie. Oblíbenost Řecka jako turistické destinace vzrostla výrazně u ruských obyvatel, v roce 2013 jich přijelo 1 352 901, to je o více než 50 %

v porovnání s předchozím rokem. Další výrazný nárůst nastal u států Estonsko a Polsko, ale ty tvoří příliš výraznou část z celkového počtu příjezdů. V tomto roce poklesl příjezd českých turistů, avšak pouze o 0,7 %.

Pokud jde o způsob dopravy, letecká doprava samozřejmě zase dominuje. Zastupuje asi 68 % všech příjezdů. Zde je zaznamenán malý pokles v porovnání s předchozím rokem. Naopak silniční doprava zaznamenala nárůst na celkových 4 810 172 příjezdů. V roce 2012 to bylo o 1 075 923 méně. Silnice využili nejvíce Srbové, Turci, Bulhaři, Albánci anebo také Němci.

Pro vstup do země v rámci letecké přepravy bylo nejvíce příjezdů zaznamenáno na letišti v Athénách, na Krétě, Rhodosu, Soluni, Kosu a Korfu. Mezinárodní letiště Chania a Heraklion na Krétě využilo pro vstup do země v součtu více osob než mezinárodní letiště v Athénách. To může jistě souviset s velkou oblíbeností Kréty jako destinace pro letní rekreaci.

78 % všech příjezdů do Řecka bylo opět zaznamenáno v období od června do října. Nejvíce návštěvníků přicestovalo v srpnu, celkem jich v tomto měsíci bylo 3 885 717. 2 631 445 příjezdů bylo leteckou dopravou, 1 024 859 silniční dopravou a 229 419 námořní dopravou. V tomto měsíci byl největší počet příjezdů zaznamenán z Německa, Velké Británie, Francie, Itálie a Ruska. [25]

Graf 4: Procentuální podíl příjezdů do Řecka podle kontinentů v roce 2013

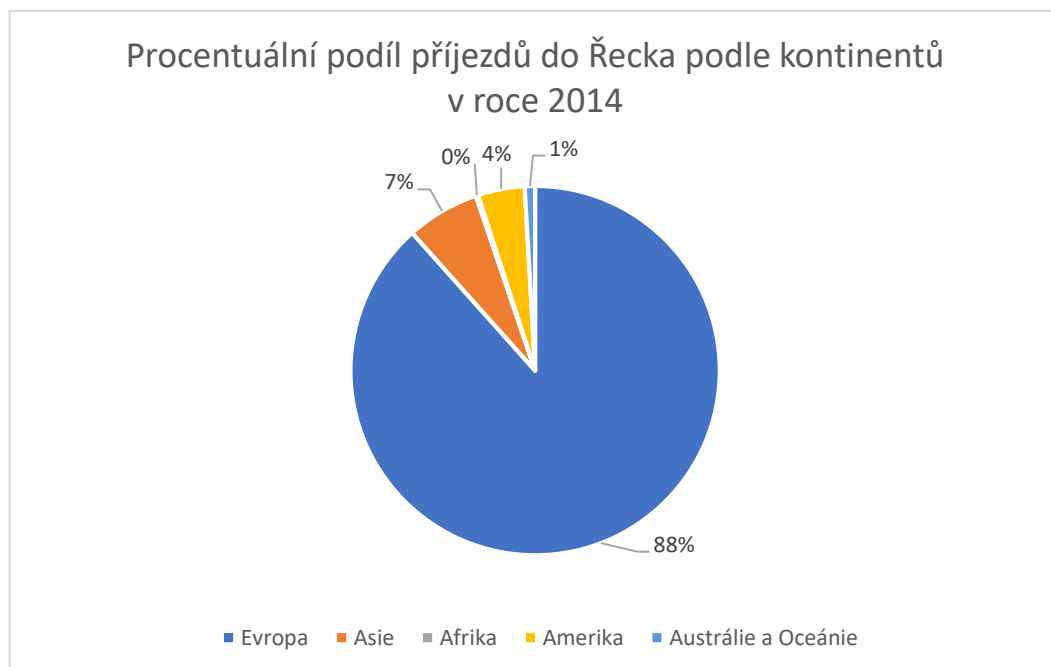
2.3.5 Rok 2014

V roce 2014 se počet příjezdů vyšplhal na 22 033 463, meziroční růst o 23 %. Nejpočetnější skupinou byli obyvatelé Evropy. Největší zastoupení měly národy z Německa, Velké Británie. U nich množství příjezdů převyšuje 2 miliony. Více jak 1 milion příjezdů za rok 2014 bylo zaznamenáno u nerezidentů z Bulharska, Francie, Ruska a Itálie. Z amerického kontinentu bylo zaznamenáno celkem 890 318 příjezdů, nejvíce ze Spojených států amerických (591 853 příjezdů), v porovnání s předchozím rokem to je o 26,9 % více. Čechů v tomto roce přicestovalo o 21 % více než v roce 2013, celkem 347 624 a nejčastěji v červenci. V porovnání s příjezdy všech zahraničních nerezidentů, bylo Řecko opět nejnavštěvovanější v srpnu. V tomto měsíci byl počet příjezdů 4 856 356, proti předchozímu roku nárůst o 25 %. Za období letní sezóny v tomto roce Řecko navštívilo 17 260 993 návštěvníků, což tvoří 78 % všech příjezdů za tento zkoumaný rok.

V roce 2014 poklesl procentuální podíl příjezdů do země realizovaných leteckou dopravou. Využilo ji celkem 14 057 215 osob, a to je asi 64 % z celkového počtu všech příjezdů. Výrazně stouply příjezdy do země prostřednictvím silničních cest. V předchozím roce to bylo 4 810 172 příjezdů po silnici a v roce 2014 dokonce 7 268 007. Největší zastoupení bylo u států Bulharsko, Srbsko, Turecko, Albánie,

Rumunsko a další v pořadí také Německo. Ve využití námořní dopravy bylo zaznamenáno v tomto roce 701 345 příjezdů do země, zde je pokles více jak 100 000 v porovnání s předchozím rokem. Železnici využilo za celý rok pouze 6894 zahraničních nerezidentů nejvíce ze Srbska a Bulharska, toto číslo netvoří ani 1 % všech příjezdů.

Nejvyužívanější letiště pro vstup do země jsou opět stejná jako v předchozích zkoumaných letech. Za zmínku stojí fakt, že u letišť na Krétě, Zakynthosu, Korfu, Kosu, Rhodosu a Santorini není zaznamenán ani jeden příjezd v měsících lednu, únoru, březnu a dále pak v listopadu a prosinci. Z tohoto faktu lze usuzovat, že tyto velmi oblíbené řecké ostrovy jsou navštěvovány především za účelem rekreace v letních měsících a z hlediska cestovního ruchu nemají mimo sezónu nejspíš žádné jiné využití. Například v sezóně od června do října jsou přílety na krétská letiště v každém měsíci vyšší než přílety na letiště v hlavním městě Athénách. V rámci silniční dopravy jsou nejvíce využívány rychlostní dopravní cesty z města Evzoni, které leží na hranicích s Makedonií, a dále tato silnice spojuje největší města jako Soluň, Athény a Patras. Druhá nejvytíženější rychlostní komunikace začíná v městě Promachonas na bulharských hranicích a vede přes Soluň na poloostrov Chalkidiki. [25]

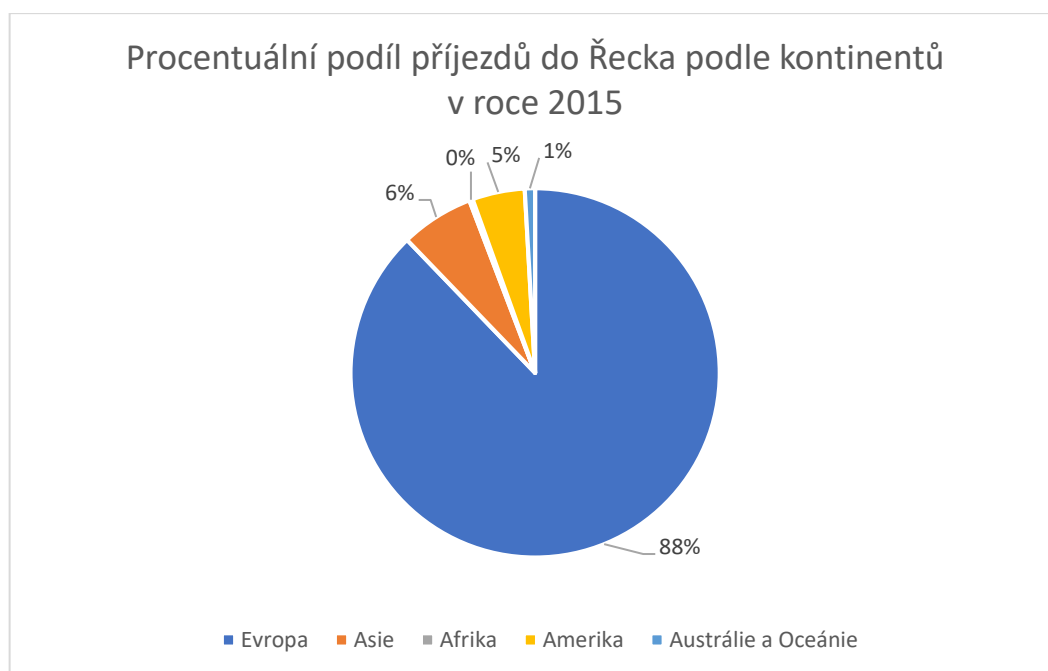
Graf 5: Procentuální podíl příjezdů do Řecka podle kontinentů v roce 2014

2.3.6 Rok 2015

Posledním zkoumaným obdobím v počtu příjezdů zahraničních nerezidentů do Řecka je rok 2015, který v tomto směru překonal předchozí rok 2014. Zemi navštívilo o 7 % více turistů, celkem je to 23 599 455. Největší zastoupení měl, jako každý zkoumaný rok, evropský kontinent s 87,8 %. Národ, u kterého byl v tomto roce zaznamenán největší počet příjezdů je Makedonie s více než 3 miliony. Ostatní národy, které tvořily významnou část v počtu příjezdů, jsou Německo, Velká Británie, Bulharsko, Turecko, Francie a Itálie (řazeno sestupně). Počet příjezdů z amerického kontinentu v tomto roce přesáhl 1 milion s meziročním nárůstem 23 %. Největší podíl byl v tomto případě opět u nerezidentů ze Spojených států amerických. Také Čechů, kteří v tomto roce navštívili Řecko, přibýlo o 25,6 % v porovnání s předchozím rokem na 436 703 příjezdů. Nejnavštěvovanějším měsícem pro ně bylo v tomto roce září (127 742 návštěv). Co se ale týká všech příjezdů do země, nejvíce jich bylo opět zaznamenáno v srpnu, celkem 4 993 465.

Využití silniční dopravy pro vstup do Řecka mělo i v tomto roce rostoucí tendenci a dosahovalo již více než poloviny příjezdů realizovaných leteckou dopravou. Celkem jich bylo 7 980 854 a toto číslo tvoří 33,8 % všech příjezdů. Největší zastoupení má letecká doprava s 63,7 %. Námořní doprava se na příjezdech podílí pouze 2,6 % a využití železnice nezastupuje ani 1 %.

Právě rok 2015 by se dal označit za počátek migrační krize, která zasáhla a stále ovlivňuje celou Evropu, a také velmi spekulované Řecko. Podle statistik lze ale usoudit, že migrační krize neměla, ať už na volbu destinace pro letní dovolenou, nebo na jiné důvody návštěvy Řecka značný vliv, protože počet návštěvníků se i přes tuto situaci nesnížil, naopak vzrostl. Řecko je opravdu rozlehlá země s mnoha ostrovy a uprchlíci se tu vyskytovali převážně pouze v oblastech, které se nachází poblíže Turecka a většinu území země tato situace skoro nepoznamenala. Například letiště na ostrově Kos, který byl s migrační krizí spojován a zasažen pravděpodobně nejvíce, zaznamenalo pokles v počtu příjezdů, avšak pouze o 3,4 % v roce 2015. Přestože celkový počet příjezdů zahraničních nerezidentů neklesl, můžeme usoudit, že si jako svůj cíl cesty vybrali jinou oblast v Řecku. [25]

Graf 6: Procentuální podíl příjezdů do Řecka podle kontinentů v roce 2015

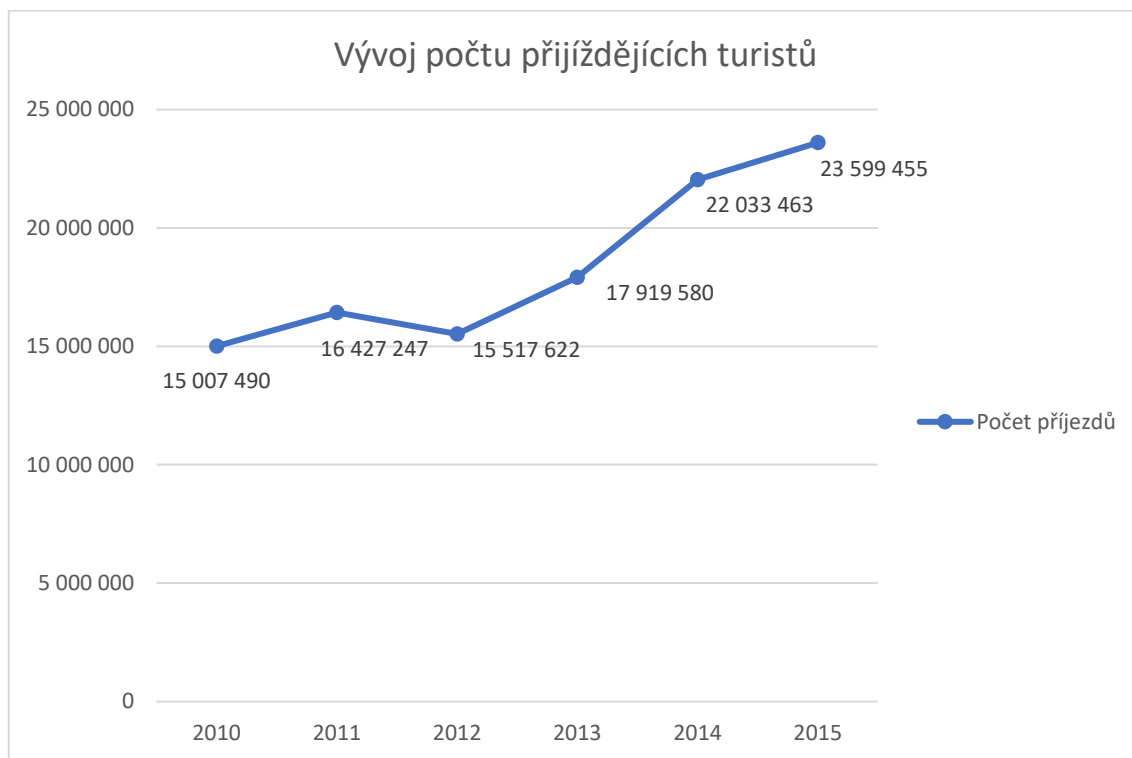
2.3.7 Rok 2016

Řecký statistický úřad prozatím neposkytuje celkové statistiky příjezdů do země za celý rok 2016. Zatím jsou uveřejněna data pouze za měsíce leden až červen 2016. V porovnání stejného období roku 2015 s rokem 2016 příjezdy nerezidentů do země klesly o 1,6 % na 7 446 222. Naprostou většinu příjezdů zastupují evropské státy 86,5 %, přestože u nich za toto období byl také zaznamenán pokles oproti předchozímu roku o 1,2 %. Co do počtu bylo nejvíce příjezdů zaznamenáno u nerezidentů z Velké Británie, Německa, Bulharska, Makedonie, Albánie a Spojených států amerických. U návštěvníků z České republiky za toho období poklesl počet o 17,6 % na 59 788. Nejnavštěvovanějším měsícem byl červen, celkem 2 970 996 příjezdů, jistě z toho důvodu, že v Řecku již začíná letní sezóna.

V způsobu využití dopravy pro příjezd do Řecka i za zkoumané období leden až červen nejvíce dominuje letecká doprava, tou bylo realizováno 65,8 % všech příjezdů. Silniční dopravu využilo 31,4 % zahraničních nerezidentů a 2,7 % příjezdů připadá na námořní dopravu. Železniční doprava již nemá téměř žádný význam, za toto období ji pro příjezd do Řecka využilo jen 663 osob.

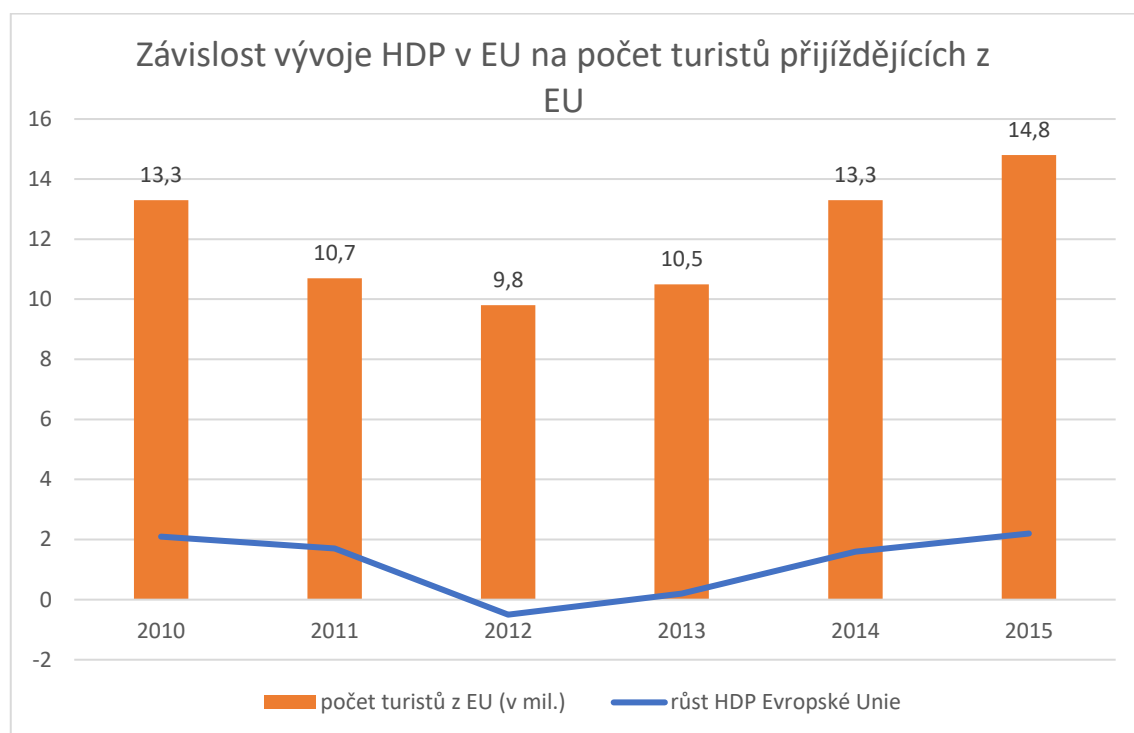
Přestože zkoumané období v porovnání s předchozím rokem 2015 vykazuje menší pokles v počtech příjezdů, nemusí to však znamenat celkový pokles na konci roku 2016.

Z předchozích dat je patrné, že nejnavštěvovanějším měsícem v roce je vždy srpen, a právě díky tomuto měsíci by se mohl celkový počet příjezdů na konci roku navýšit. [25]

Graf 7: Vývoj počtu příjezdů do Řecka mezi lety 2010-2015

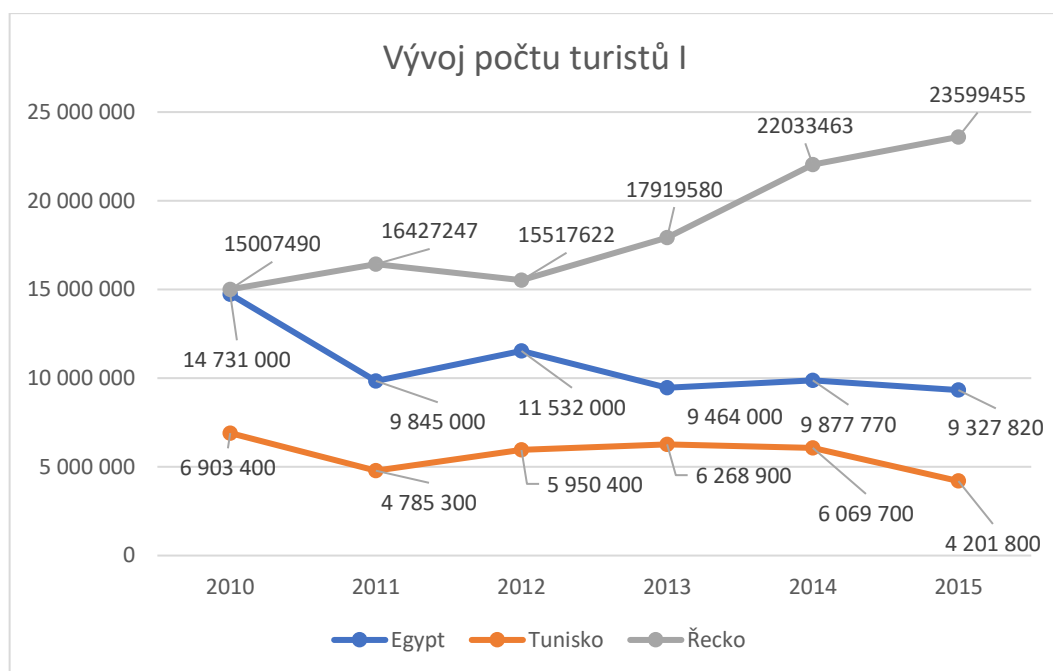
2.4 Příčiny nárůstu turistů přijíždějících do Řecka

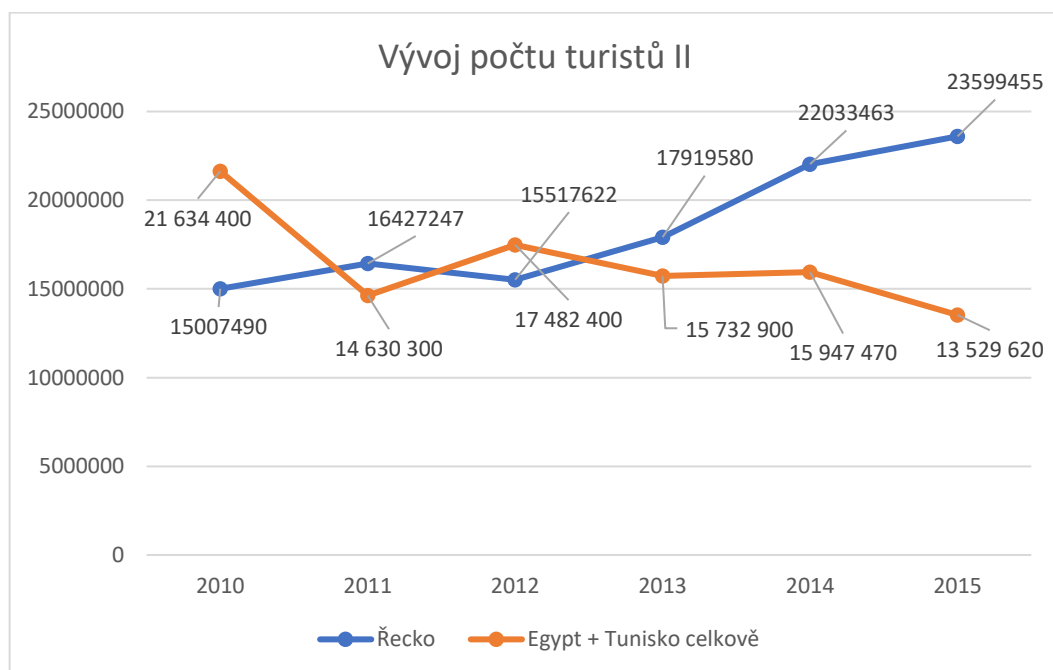
Graf 8: Závislost vývoje HDP v EU na počet turistů přijíždějících z EU [14]

Oranžové sloupce v grafu zobrazují počet turistů v desítkách milionů přijíždějících ze států Evropské unie. Modrý spojnicový graf ukazuje vývoj HDP v těchto státech – obecně ekonomickou situaci ve státech osmadvacítky. Výše uvedené roky ukazují období ekonomické krize a těsně po ní. Na základě zjištěných dat se lze domnívat, že celková ekonomická situace v daných státech měla a má vliv na počet lidí, kteří utratí peníze za dovolenou v Řecku. Trend počtu turistů jasně koresponduje s vývojem HDP v EU.

Za předpokladu stále se zlepšující ekonomické situace v EU (největší procento turistů přijíždějících do Řecka) lze předpokládat, že se počet turistů z EU bude dále zvyšovat, uvedený graf toto potvrzuje.

Graf 9: Porovnání vývoje počtu turistů v Egyptě, Tunisku a Řecku [11] [45] [46] [47]

Graf 10: Porovnání vývoje počtu turistů v Řecku a vybraných arabských zemí [11] [45] [46] [47]

Výše uvedené 2 grafy porovnávají počet turistů v Egyptě a Tunisku (mnou vybraní zástupci často navštěvovaných Arabských zemí) s počtem turistů v Řecku.

Na základě zjištěných dat lze vypočítat postupně klesající trend návštěvnosti těchto 2 zemí (objektivní příčiny poklesu návštěvnosti jsou jasné – události Arabského jara v roce 2011 a postupně se zhoršující celková bezpečnostní a geopolitická situace

v daném regionu). V souvislosti s tímto lze tvrdit, že výše uvedené skutečnosti jsou další příčinou růstu počtu turistů v Řecku.

2.4.1 Shrnutí

Na základě zjištěných dat a pozorování výše uvedených grafů, lze tvrdit, že za celkovým nárůstem turismu v Řecku stojí zlepšující se ekonomická situace (konec ekonomické krize), kdy lidé jsou ochotni utrácet za méně nezbytné věci jako je dovolená a poklesem alternativ dovolené u moře, kdy se lidé rozhodují, jaký stát, oblast, region navštíví z důvodu nestabilního období v dané zemi či hrozby teroristického útoku aj.

2.5 Ubytovací zařízení v Řecku

První hotel v Řecku byl vystavěn v roce 1968 ve městě Agios Nikolaos na Krétě. Od té doby se mnoho ubytovacích zařízení začalo objevovat po celé zemi. [22] Za několik posledních desítek let se nabídka moderních hotelů a komplexů vyvinula, aby mohla co nejlépe uspokojovat požadavky všech návštěvníků.

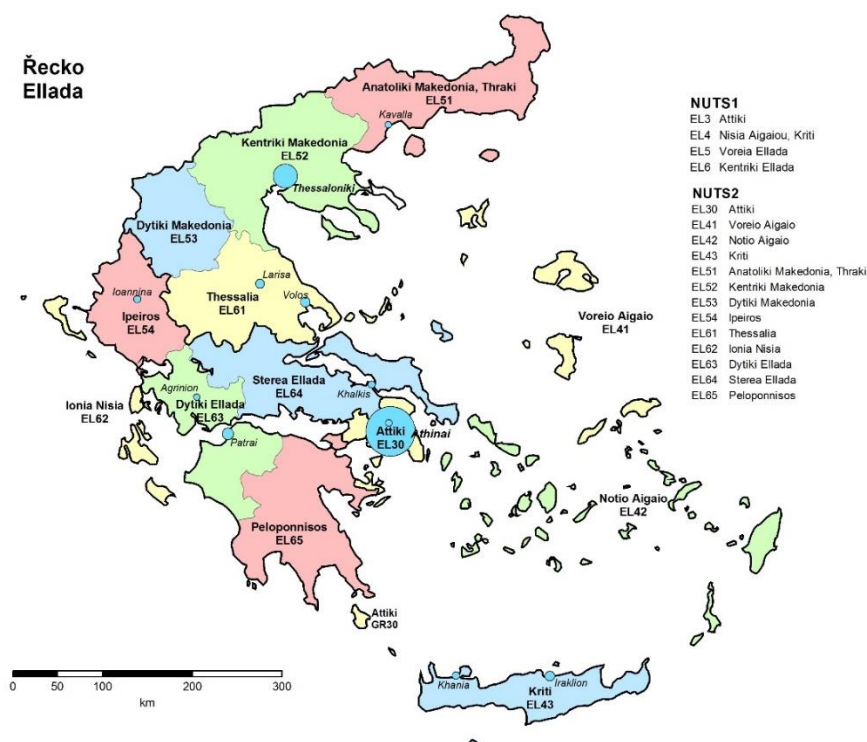
Dělení typů ubytovacích zařízení:

- Hotely (klasické typy, tradiční ubytovny, agroturistické ubytování)
- Pokoje k pronájmu
- Apartmány k pronájmu
- Turistické rezidence a vily (s vlastním stravováním)
- Kempy
- Mládežnické ubytovny

Největší množství ubytovacích kapacit spadá do kategorie hotely a jim podobná ubytovací zařízení. Mimoto značný počet turistických destinací nabízí možnost přenocování v pokojích k pronájmu, které jsou provozovány v těsné spolupráci s Řeckou národní organizací cestovního ruchu, stejně jako více než 340 kempů, které se v zemi nachází. Kempy poskytují asi 30 tisíc míst k přespaní ve stanech, karavanech anebo nabízí dokonce ubytování v menších bungalovech. Také mnoho penzionů prošlo rekonstrukcemi a modernizacemi a nyní se pyšní poměrně kvalitním vybavením. [2]

Pro bližší zhodnocení výskytu, počtu a klasifikace ubytovacích zařízení jsou statistiky zpracovány podle územních jednotek NUTS 2, kterých je pro oblast Řecko vymezeno 13. Konkrétně to jsou:

- Atika: EL 30
- Severní ostrovy Egejského moře: EL 41
- Jižní ostrovy Egejského moře: EL 42
- Kréta: EL 43
- Východní Makedonie a Thrákie: EL 51
- Střední Makedonie: EL 52
- Západní Makedonie: EL 53
- Epirus: EL 54
- Thesálie: EL 61
- Jónské ostrovy: EL 62
- Západní Řecko: EL 63
- Střední Řecko: EL 64
- Peloponés: EL 65

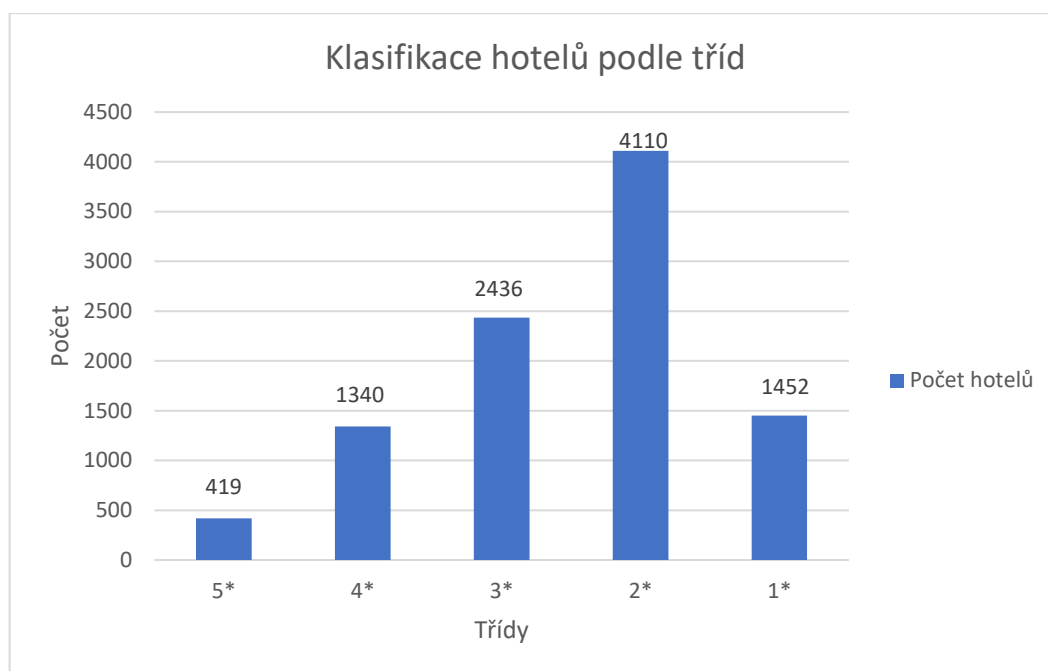
Obrázek 4: regiony NUTS 2 na území Řecka [37]

V roce 2012 bychom na území Řecka našli 9661 hotelů a hotelům podobných zařízení, v roce 2015 se jich tu nacházelo 9757, to je o 96 více. Oblastí s nejvyšším výskytem hotelů a zařízení jim podobných mezi těmito roky je oblast Jižních ostrovů Egejského moře. V roce 2015 se jich tu vyskytovalo celkem 2076, nejvíce na ostrově Rhodos (526). V pořadí dalším územím je Kréta s celkovým počtem 1558 těchto ubytovacích zařízení (nejvíce v oblasti územního celku Chania). V pořadí třetí oblastí s největším množstvím výskytu hotelů a zařízení jim podobných je Střední Makedonie, kde se nachází celkem 1195 těchto ubytovacích zařízení a nejvíce na území regionu Chalkidiki (518). 931 těchto kategorií ubytovacích zařízení se v roce 2015 nacházelo v regionu NUTS 2 Jónské ostrovy s největším výskytem na ostrově Korfu (406). Na pátém místě, podle počtu hotelů a podobných ubytovacích zařízení, je oblast Atika, která se rozkládá v okolí hlavního města Athén a je zde soustředována výroba, obchod a také největší množství obyvatel (necelé 4 miliony). Naopak regionem s nejmenším výskytem hotelů a podobných ubytovacích zařízení byla mezi lety 2012 a 2015 Západní Makedonie, celkem 125. [25]

2.5.1 Klasifikace hotelů na území Řecka

Jak již bylo zmíněno, v roce 2015 se na území Řecka nacházelo 9757 ubytovacích zařízení typu hotel. S porovnáním mezi roky 2012 a 2015 nedocházelo k žádným velkým změnám, proto pro zhodnocení klasifikace těchto ubytovacích zařízení použijí pouze rok 2015. Hotely jsou v Řecku, stejně jako například v České republice, klasifikovány podle tříd. Třídy jsou označeny hvězdičkami, kterých může být uděleno od 1 do 5. Řecko je od roku 2013 členem Hotelové asociace „Hotelstars Union“, která usiluje o harmonizaci hotelové klasifikace.

Nejvíce hotelů, v rámci území celého Řecka, spadalo v roce 2015 do kategorie 2 **, celkem jich bylo 4110 s 116 015 pokoji a 218 143 lůžky. Naopak nejméně pouze 419 hotelů bylo zařazeno do kategorie 5 ***** s 63 297 pokoji 128 672 lůžky. Podle územních jednotek NUTS 2 se nejvíce hotelů s 5 ***** v roce 2015 nacházelo v oblasti Jižních ostrovů Egejského moře (133) a nejméně v oblasti Západní Makedonie (3). V 10 regionech NUTS 2 převažují hotely s klasifikací 2 **. Výjimky tvoří region Střední Makedonie, kde se nejvíce vyskytují hotely s klasifikací 1* a regiony Západní Makedonie a Epirus, kde početně převažují 3 *** hotely. [25]

Graf 11: Klasifikace hotelů v Řecku podle tříd

2.5.2 Roční statistiky týkající se hotelů a podobných ubytovacích zařízení v Řecku

V roce 2012 v 7 regionech z celkových 13 převažovaly příjezdy residentů do hotelů nad zahraničními nerezidenty. Celkový součet těchto zkoumaných příjezdů v tomto roce byl 14 501 209 avšak s převahou zahraničních nerezidentů 9 243 915. Absolutně nejvíce příjezdů do hotelů bylo zaznamenáno v regionu Kréta 2 731 201, který se rozkládá na celém území tohoto ostrova. Z tohoto počtu bylo 320 939 residentů a 2 410 262 zahraničních nerezidentů. Podobný stav je zaznamenán také u regionu Jižních ostrovů Egejského moře, kde bylo spočítáno dohromady 2 519 573 příjezdů do hotelů a podobných ubytovacích zařízení s naprostou převahou příjezdů zahraničních nerezidentů (2 204 638). Tento region však pomyslně patří až na třetí místo, pokud jde o porovnání celkového počtu příjezdů do těchto ubytovacích zařízení. Na druhé místo se řadí region Atika s 2 693 280 celkovými příjezdy a převahou zahraničních nerezidentů, která však není tak zjevná jako u předchozích dvou regionů (pouze o 585 452 více).

Pokud porovnáme příjezdy do ubytovacích zařízení v jednotlivých měsících daného roku, můžeme odvodit, že v období mimo sezónu (konkrétně leden, únor, březen, listopad, prosinec) jsou aktivnější residenty, naopak ve zbývajících měsících převažují příjezdy zahraničních nerezidentů. Pro obě skupiny platí, že nejvíce příjezdů u nich bylo

zaznamenáno v měsíci srpnu. Procentuálně největší využití lůžkových kapacit v hotelích a podobných zařízeních bylo v srpnu (68 %) a naopak nejnižší v lednu (17 %).

Počet strávených nocí v hotelech a podobných ubytovacích zařízeních v roce 2012 byl 63 054 739. Naprostou většinu přespání, celkem 50 539 507, tvořili zahraniční nerezidenti. V 6 regionech NUTS 2 dominovali zahraniční návštěvníci, v ostatních oblastech většina strávených nocí připadala na rezidenty. V těch regionech, kde počet nocí strávených rezidenty byl vyšší než nerezidenty, dosahuje však celkový součet přespání maximálně 1 947 291. V regionu Atika bylo zaznamenáno největší množství strávených nocí rezidenty (2 033 501), ale počet nocí strávených nerezidenty byl o více jak milion vyšší. Na druhou stranu nejvíce strávených nocí bylo zaznamenáno u regionu Kréta, a to celkem 17 683 591 s naprostou převahou zahraničních nerezidentů (16 765 345). V pořadí dalšími regiony v počtu přespání byly Jižní ostrovy Egejského moře (15 398 897) a Střední Makedonie (7 133 780). [25] Z těchto údajů je patrné, že zmíněné oblasti jsou pro rekreaci mezi turisty opravdu nejoblíbenější.

V následujícím roce 2013 čítaly počty příjezdů do hotelů a podobných ubytovacích zařízení o 1 515 278 více, celkem tedy 16 016 487. Počet příjezdů zahraničních nerezidentů byl 10 490 963, to je asi 66 %. Převaha příjezdů zahraničních návštěvníků do hotelů se projevila v 6 regionech z celkových 13. Nejvíce zahraničních nerezidentů a zároveň i nejvíce všech příjezdů bylo zaznamenáno opět u regionu Kréta. Celkové příjezdy do hotelů činily v součtu 3 066 954, z toho 2 742 098 nerezidentů. 3 038 918 tedy pouze o 25 036 příjezdů do hotelů méně bylo zaznamenáno v regionu Atika, procentuální zastoupení nerezidentů je cca 62 %. Na třetím místě s nejvyšším počtem příjezdů do ubytovacích kapacit byl region Jižní ostrovy Egejského moře s celkovými 2 767 706 příjezdy, zastoupené převážně zahraničními nerezidenty. U obyvatel Řecka bylo nejvíce příjezdů do hotelů zaznamenáno v regionu Atika (1 143 596).

V tomto roce 2013 byli rezidenti země aktivnější v příjezdech do ubytovacích zařízení v těchto měsících – leden, únor, březen, duben, říjen, listopad a prosinec. Nejvíce příjezdů do hotelů bylo zaznamenáno v srpnu, celkem 2 818 024, z toho 2 040 550 příjezdů u nerezidentů a 777 474 u rezidentů. Pro obě skupiny platí, že v tomto měsíci u nich bylo příjezdů zaznamenáno nejvíce. Jako předchozí rok, tak i tento rok bylo využití lůžkových kapacit nejvyšší v srpnu (70,2 %) a nejmenší v lednu (15,7 %). Pro zvýšení počtu turistů převážně v zimních měsících by se turismus měl v tomto období

orientovat na jiné druhy cestovního ruchu, které by mohly přispět ke snížení sezónnosti tradičních produktů.

Celkový počet nocí strávených v hotelích v tomto roce byl 70 065 554, to je o 7 010 815 nocí více než v roce 2012. Poměrné zastoupení u zahraničních nerezidentů je cca 81 %, zbytek přenocování připadá na domácí obyvatele. Naprosto největší počet přenocování bylo zaznamenáno v regionu Kréta (20 101 034), Jižní ostrovy Egejského moře (17 319 632) a na Jónských ostrovech (7 723 344), ve všech případech s naprostou převahou zahraničních nerezidentů. Region Kréta dominuje dalším prvenstvím, a to v procentuálním využití hotelových lůžkových kapacit, které činilo 60,6 %. U rezidentů byl počet nejvíce strávených nocí v ubytovacích zařízeních zaznamenán, stejně jako předchozí rok, v regionu Atika (2 198 984). [25]

V následujícím roce 2014 počet příjezdů do hotelů a podobných ubytovacích zařízení vzrostl o více než milion na 17 418 853. Největší nárůst byl zaznamenán u skupiny zahraničních nerezidentů, u domácích obyvatel byl nárůst pouze nepatrný a z celku tvořily právě příjezdy rezidentů asi 32 %. V 6 regionech NUTS 2 (Střední Makedonie, Jónské ostrovy, Atika, Severní ostrovy Egejského moře, Jižní ostrovy Egejského moře a Kréta) převažovaly příjezdy nerezidentů do ubytovacích zařízení. Naopak region s absolutně nejnižším množstvím příjezdů zahraničních nerezidentů do hotelů a podobných ubytovacích kapacit je Západní Makedonie (18 301). U rezidentů to byl region Severních ostrovů Egejského moře, kde v roce 2014 bylo zaznamenáno nejméně příjezdů do hotelů (108 181). Nejvíce příjezdů do těchto ubytovacích kapacit bylo u obyvatel Řecka evidováno v regionu Atika (1 169 506). V celkovém součtu všech příjezdů do ubytovacích kapacit podle jednotlivých regionů tento rok předběhla Atika (3 623 811) Krétu. Ta se umístila až na druhém místě a po ní následoval region Jižních ostrovů Egejského moře. U všech těchto tří regionů převažoval podíl zahraničních nerezidentů.

Trend v příjezdech do ubytovacích zařízení podle měsíců v roce je stále téměř stejný. V lednu, únoru, březnu, listopadu a prosinci převažují příjezdy rezidentů. Ve zbývajícím období již převládají příjezdy zahraničních nerezidentů. Nejvyšší hodnota byla opět zaznamenána v srpnu a to celkem 2 991 394 příjezdů, z toho 773 210 příjezdů u rezidentů a 2 218 184 u zahraničních nerezidentů. Pro obě skupiny jsou hodnoty v tomto měsíci nejvyšší. Shodné s předchozími lety je také procentuální využití lůžek

v hotelích a podobných ubytovacích zařízeních. Nejvíce byly využívány v srpnu (74,5 %) a nejméně v lednu (17,1 %).

V tomto roce celkový počet strávených nocí činil 73 951 641, opět tu zaznamenáváme nárůst, tentokrát o více jak 3 miliony. Počet nocí strávených v hotelích a podobných ubytovacích zařízeních nerezidenty bylo 60 901 973, toto číslo tvoří asi 82 % z celkového počtu, zbylých 18 % tedy připadá na rezidenty. Absolutně nejvíce přenocování bylo uskutečněno, stejně jako v předchozím roce na Krétě (20 593 775), Jižních ostrovech Egejského moře (17 848 265) a Jónských ostrovech (7 932 618). V poměru zastoupení rezidentů a nerezidentů jednoznačně ve všech těchto případech převažují zahraniční nerezidenti. Také v tomto roce byl region Atika na prvním místě v počtu strávených nocí mezi rezidenty. Celkové procentuální využití lůžek v zemi bylo 47,3 %. Nejvíce na Krétě (62 %) a nejméně v Západní Makedonii (17,8 %). [25]

Posledním zkoumaným obdobím je rok 2015. V tomto roce byl příjezd do hotelu či podobného ubytovacího zařízení evidován u 18 478 701 osob. 12 734 567 z nich byli zahraniční nerezidenti a zbylých 5 744 134 bylo rezidentů. Stále u stejných regionů NUTS 2, které jsou zároveň nejvýznamnějšími turistickými oblastmi, převyšují počty příjezdů zahraničních nerezidentů do hotelů a podobných ubytovacích kapacit nad příjezdy rezidentů a jsou to regiony – Střední Makedonie, Jónské ostrovy, Atika, Severní ostrovy Egejského moře, Jižní ostrovy Egejského moře a Kréta. Naopak nejméně příjezdů za tímto účelem je evidováno v regionu Západní Makedonie. Pokud porovnáme celková čísla (rezidenti + nerezidenti) příjezdů do hotelů v jednotlivých regionech, byl na prvním místě opět region Atika (3 805 609). Hned za ním je Kréta (3 316 404) a Jižní ostrovy Egejského moře (3 211 252). Podíl nerezidentů na celkovém počtu příjezdů v těchto regionech je samozřejmě vyšší.

V měsících leden, únor, březen, listopad a prosinec přijížděli rezidenti do hotelů a podobných ubytovacích kapacit více než zahraniční nerezidenti. Ve zbylých měsících to bylo naopak. V celkovém součtu za jednotlivé měsíce byl srpen tím obdobím, kdy do ubytovacích zařízení přijelo nejvíce hostů. Také obyvatelé Řecka nejčastěji zamířili do těchto ubytovacích zařízení v srpnu, ale situace ohledně zahraničních nerezidentů byla v tomto roce jiná. Nejvíce příjezdů do hotelů u nich bylo totiž zaznamenáno v červenci (2 362 326). Využití lůžkových kapacit bylo opět nejvyšší v srpnu (74,2 %) a nejnižší v lednu (18 %).

Celkový počet přenocování v hotelích a podobných zařízeních v roce 2015 byl 76 772 113, to je o 2 820 472 více než předchozí rok. Z tohoto celkového počtu tvořili zahraniční nerezidenti cca 83 % a zbylých 17 % obyvatelé Řecka. Procentuální využití lůžkových kapacit v rámci celé země činilo 49,1 %. Nejvyšší vyžití lůžek za rok 2015 bylo na Krétě (61,9 %) a nejnižší v Západní Makedonii (17 %). Absolutně nejvíce přenocování bylo zaznamenáno na Krétě (21 094 955), kde cca 96 % všech přespaní je realizováno nerezidenty. V pořadí dalšími regiony jsou Jižní ostrovy Egejského moře (18 807 465) a Jónské ostrovy (8 394 831). Také u těchto oblastí tvoří v počtu přenocování největší část zahraniční nerezidenti. [25] Trend v počtu strávených nocí v jednotlivých regionech je v tomto roce opět stejný. Můžeme předpokládat, že Kréta a oblast Jónských a Egejských ostrovů je mezi turisty velmi oblíbená při výběru destinace pro letní dovolenou, jelikož tyto oblasti nemají mimo turismu téměř žádné jiné využití.

2.6 Nové druhy cestovního ruchu v Řecku

Řecko je zemí, která nabízí návštěvníkům nespočet možností využití jejího území a krajiny. Tradičně je cílem turistů, kteří sem cestují za rekreací, odpočinkem nebo poznáním antického dědictví. Málokdo by možná tušil, že Řecko může být cílem také pro milovníky zimních sportů jako je lyžování. Nejen tento druh sportovního cestovního ruchu lze v Řecku využívat, dále se tu rozvíjí náboženský cestovní ruch, ekoturismus či agroturismus.

2.6.1 Sportovně-turistický cestovní ruch – lyžování

Tento sport se v Řecku objevil ve 20. letech minulého století a od té doby si tu lyžování získalo několik věrných příznivců. Zasněžená hornatá krajina nabízí možnost nejen milovníkům adrenalinu, mimo jiné, také poznat tuto zemi z úplně opačného pohledu. Horská krajina v období zimních měsíců nabízí nádherné prostředí klidu s idylickým křišťálovými jezery, obrovskými údolími a malebnými horskými vesnicemi. Různé lyžařské kluby, sjezdovky, sportovní centra nebo horské trasy jsou v tomto období uvedeny do provozu. Bezpočet milovníků adrenalinu či zimních sportů promění každý rok tyto zasněžené horské svahy v celé zemi na žádané destinace. Přestože je Řecko jednoznačně letní destinací, může zároveň nabídnout několik moderních bohatě

vybavených lyžařských areálů, které nabízí pestré služby, a dokážou tak uspokojit i náročné lyžaře.

Z lyžařských areálů je možné navštívit Parnassos ski resort, který je zároveň také největším lyžařským střediskem v zemi. Díky vysoké nadmořské výšce tu sněhová pokrývka na vrcholcích hor vydrží dlouho a další výhodou pro turisty je také umístění v blízkosti hlavního města Athén. Celý lyžařský areál čítá 23 vzájemně propojených sjezdovek různých obtížností s celkovou délkou 27 km a 13 lyžařských a sedačkových vleků a lanovek. Nedaleko horského areálu Parnassos ve vesnici Aráchova je pro turisty připravena široká nabídka elegantních, prvotřídních hotelů a zároveň také tradičních penzionů, které poskytují honosné ubytování.

Kalavryta ski resort na hoře Helmós je další významné a druhé největší lyžařské středisko ležící na Peloponésu také v těsné blízkosti Athén. Nabízí 12 sjezdařských tratí různých obtížností a 7 lyžařských vleků. V areálu je možné využívat také restaurace, kavárny, půjčovny lyží a sportovního vybavení či služby lyžařské školy. Kaimáktsalan ski resort, Vassilitsa ski resort, 3-5 Pigadia ski resort nebo Mainalo ski resort jsou příkladem dalších lyžařských areálů, které se v Řecku nachází. [10] [53]

2.6.2 Ekoturismus

Propagace a realizace ekoturismu, jako druhu cestovního ruchu, který je uskutečňován především v chráněných územích a oblastech, je v Řecku významná z důvodu pestrosti přírodních útvarů, mezi které patří – březové lesy, horské louky, skryté rokle, vysoké vrcholky hor, ústí řek nebo sezónní toky řek. Obrovské množství chráněných druhů rostlin a živočichů jsou dalším podnětem, proč by měl být ekoturismus realizován. Tradičně je Řecko známé pro odpočinkové letní dovolené, ke kterým má skvělé předpoklady, avšak těm, kteří hledají něco jedinečného, zajímavého a nekonvenčního, otevírá zároveň příležitost zažít ekoturistickou dovolenou. Pozorování ptactva, plachtění, potápění, návštěva jeskyní, horských vrcholků, lesů anebo řek nabízí příležitosti, jak je možné v Řecku ekoturismus realizovat v praxi. V hornatém prostředí regionu Galatas, patřící pod územní jednotku Atika, se nachází ubytování ekologicky šetrné k životnímu prostředí s názvem „Live Bio“. Otevřené pro návštěvníky je celoročně a zajišťuje pro ně aktivity, jako například cvičení jógy, sbírání oliv, projížďky na kolech, lekce vaření a jiné. [10] [18]

2.6.3 Agroturismus

Tento druh cestovního ruchu s pobytem na farmách umožňuje návštěvníkům dané země se s ní blíže a detailněji seznámit. Sběr oliv a následná výroba drahocenného olivového oleje je jistě tradiční aktivitou, která k Řecku patří a je pro něj typická. Dále mají všichni zájemci o tento druh cestovního ruchu možnost být nápomocní při sběru hroznů k výrobě vína, bylinek, sklizně ovoce či chovu včel. Návštěvníci si na vlastní kůži v všechny tyto aktivity vyzkouší a získají tak jedinečné a nepřenositelné praktické zkušenosti. Pro ty, kteří mají rádi zvířata, je jistě skvělou příležitostí vyzkoušet si osobně pastevectví či dojení dobytka a následnou výrobu jogurtů a sýrů. Ve spolupráci s agroturismem jsou realizovány i naučné dovolené s možností lekcí vaření tradičních řeckých receptů nebo výrobou keramiky ve specializovaných hrnčířských dílnách. V zemi působí Řecká agroturistická federace, která mimo jiné uchovává místní tradice a propaguje kulturní dědictví. Web: <http://agro Xenia.net/en>. [3]

2.6.4 Náboženský cestovní ruch

Dle řecké ministryně pro turismus je rozvoj tohoto druhu cestovního ruchu zásadní v rámci strategie řeckého cestovního ruchu. Podle jejích slov, která byla prezentována na Řecko-Ruské konferenci náboženských poutí a náboženského cestovního ruchu, ministerstvo cestovního ruchu neustále spolupracuje s řeckou církví, všemi regiony, místní samosprávou a soukromým sektorem, aby mohly být prosazovány a zdůrazňovány specializované programy, které zahrnují navštěvování církevních památek Řecka ve známých a také nových lokalitách. Dále bylo proneseno, že mnoho cílových skupin již projevilo zájem o tento druh cestovního ruchu v oblastech Řecka tomu předurčených, a ze strany ministerstva úsilí o rozvoj náboženského cestovního ruchu již začalo. Úzká spolupráce Řecka a Ruska v této oblasti je založena na vzájemné motivaci ke zvýšení toků turistů do obou zemí. [20]

V Řecku je víra opravdu silným prvkem, to dokazují například nematné památky v podobě ortodoxních kostelů, kaplí či klášterů aj. Velká lidnatá města i dokonce přírodní krajina v sobě nesou vzezření pravoslavného křesťanství. Pro opravdu vášnivé příznivce náboženského cestovního ruchu, a nejen pro ně, v současné době existují již zmíněné speciální balíčky (programy), které je provedou, pro řecký národ, po opravdu

významných náboženských místech, a ty dále zahrnují ubytování, tradiční stravu a komentované prohlídky křesťanských poutních míst či muzeí. [35]

Velmi známá duchovní místa, která jsou pro Řecko pýchou, byly vystavěny na skalnatých horách. Jedná se o velké komplexy klášterů, které mimo jiné doplňují okolní krajinu a poskytují nezapomenutelný a jedinečný pohled. Prvním z nich je Mount Athos, který je vlastně samosprávnou územní jednotkou, ležící na poloostrově Chalkidiki, zapsaný na Seznamu světového dědictví UNESCO, skládající se z 20 ortodoxních klášterů, tímto se řadí k největší mnišské komunitě v Řecku. Druhým významným místem jsou kláštery Meteora, které jsou situovány na vrcholcích skal, na která po staletí působily vnější vlivy zvětrávání a zemětřesení. V dnešní době tu působí šest klášterů a díky tomu se jedná o druhou největší mnišskou komunitu v Řecku. Celá oblast je v naprosté harmonii s okolní krajinou a stojí za navštívení i těmi, kteří ke křesťanství neinklinují. [35] [29] [48]

Návštěvníci se také mohou vydat po stopách Apoštola Pavla kolem Řecka. Tato trasa je označována za jednu z nábožensky nejpozoruhodnějších. Samozřejmě může být určena i pro ty, kteří se zajímají o historii, jelikož protíná ta místa, kde Apoštol Pavel kázal a učil o křesťanství, a ty jsou zároveň krásnými historickými místy se spoustou pamětihodností (Samothraké, Kavala, Philippi, Amfipoli, Soluň, Veria, Athény a Korint). [42]

2.7 Další nové formy cestování

2.7.1 Airbnb

Tato relativně nová služba je ve světě v provozu od roku 2008 a sídlí v San Franciscu ve Spojených státech amerických. Je to vlastně online tržiště, které nabízí pro lidi možnost poskytnout jejich nevyužité ubytovací kapacity ostatním zájemcům a ti mohou díky tomu v bezpečí vyhledávat a rezervovat nabízená místa k pobytu po celém světě. Vše je možné provádět online na webu nebo na smart telefonu či tabletu pomocí aplikace. Službu Airbnb je možné využít v 191 zemích světa a více jak 65 000 městech. Uživatelé se nejprve zaregistrují a vytvoří si svůj osobní profil. Hostitel poté na svém profilu postupně obdrží komentáře a názory od návštěvníků, kteří mají s danou ubytovací kapacitou zkušenost.

Jako uživatelí Vám může být nabídnuto ubytování v klasickém pokoji, apartmánu, domě, vile nebo třeba na hradě, vše záleží na preferencích každé osoby. Výhodou hostitelství může být to, že sám hostitel se nemusí starat o platby a je mu poskytováno, v případě poškození majetku, krytí bez nákladů navíc. Za tyto služby si Airbnb účtuje poplatek vy výši 3 % z každé rezervace. Dále je možné nabízet a také využívat různé zážitky. Návrh na vlastní program nejprve musí Airbnb schválit a pokud vyhovuje všem podmínkám, může ho hostitel nabízet ostatním uživatelům. Může se jednat například o kulinářské události, procházky po tamějších okolí s výkladem historie nebo různých zajímavostí, sportovní, hudební akce aj. [34]

Tato služba obecně je pro lidi jistě usnadněním při cestování zejména po finanční stránce. Na druhou stranu dle mého názoru je vhodná spíše pro ty, kteří mají rádi dobrodružství, poznávání místních obyvatel, jejich kultury a nebojí se zažít něco netradičního.

V Řecku se v současné době projednává zákon, podle kterého by všichni pronajímatelé svých ubytovacích kapacit na portálu Airbnb, měli být vedeni jako podnikatelé a odvádět z této činnosti státu daň. Na tuto službu reaguje ministerstvo financí a také ministerstvo cestovního ruchu. Může to být jistá hrozba pro rozvoj turismu v zemi, který velkou částí přispívá ekonomice státu. [21]

2.7.2 Couchsurfing

Na velmi podobném principu jako Airbnb funguje také služba Couchsurfing, operující od roku 2004. Avšak v rámci tohoto projektu je ubytování poskytováno za 0 Kč, je do něj zapojených v současné době asi 230 států světa a více než 12 000 000 registrovaných členů (polovina z Evropy). Jak již napovídá doslovný překlad, jedná se o „surfování na gauči“. Každému zájemci se stačí jednoduše zaregistrovat a hned může nabízet nebo vyhledávat dostupné volné pokoje.

Tento druh ubytování se jeví jako nejvhodnější pro ty, kteří mají spíše omezené finanční rozpočty, ale rádi cestují a objevují nové věci. Jistě tato služba není pro každého, zároveň však může napomáhat překonat strach z neznámého, předsudky vůči jiným národnostem, nebo dokonce vylepšit a procvičit konkrétní cizí jazyk.

Aby byla zaručena co největší ochrana, profil každého uživatele musí být opatřen fotografií (v případě hostitelství také fotografií místnosti či okolí). Po stráveném pobytu

má každý možnost vyjádřit svůj názor ohledně spokojenosti a kvality poskytnutých služeb. To napomáhá ostatním lépe se orientovat při volbě ubytování a je také jakousi zárukou bezpečí. V neposlední řadě je členství všech nových uživatelů potvrzeno až na základě ověření reálného bydliště a také účtováním manipulačního poplatku, který je odečten z platební karty. Z těchto poplatků ve skutečnosti služba Couchsurfing funguje.

I Couchsurfing může být jistou hrozbou v porovnání s nabídkou tradičních druhů ubytování. Nejenže je poskytován úplně zdarma, ale také nabízí přidanou hodnotu. To, co vám žádný delegát ani hoteliér nedokáže zprostředkovat, a tím je osobní zkušenost a jedinečnost. Z popisu této specifické služby se dá usoudit, že pravděpodobně nebude mít velký úspěch v pobytových rekreačních oblastech, které jsou speciálně uzpůsobené pro masový turismus (např. ostrovy Jónského a Egejského moře). [1] [6]

2.8 Možnosti a meze vývoje

Řecko má obrovskou výhodu oproti některým turistickým destinacím v tom, že může návštěvníkům nabídnout bohaté kulturní dědictví, geografickou rozmanitost nebo přírodní krásy, a právě tyto neměnné aspekty ho činí jedinečným mezi ostatními státy. V období letní sezóny trhají návštěvnosti Řecka v posledních letech rekordy, to jistě vypovídá o značné oblibě tohoto místa pro strávení dovolené u moře. V ostatních měsících roku je návštěvnost znatelně nižší i přesto, že v tomto období existují způsoby využití jiných druhů cestovního ruchu než rekreačních. Možností dalšího rozvoje by proto mohla být větší snaha o rozšíření turistického období a s tím spojená propagace Řecka nejen jako letní turistické destinace, ale také jako místa s vybudovanou kvalitní materiálně-technickou základnou pro provoz a využívání lyžařských areálů. K rozložení turistické sezóny do celého kalendářního roku a k vyplnění méně navštěvovaných měsíců by mohly dále přispět také investice do nově a stále se rozvíjejících alternativních druhů turismu (již výše zmíněný agroturismus, ekoturismus a náboženský turismus, dále kulinářský cestovní ruch, lázeňství, wellness nebo konferenční cestovní ruch).

Ze statistik o ubytovacích zařízeních bylo zjištěno, že nejvíce kategorií hotelů nese označení pouze dvou hvězdiček. Průmysl cestovního ruchu se v průběhu let značně mění a přichází se zaměřením na více majetné turistické segmenty, v tomto případě by určitě hotelová základna nebyla ani v nejmenším dostačující. Pro přilákání této

náročnější klientely je potřeba vybudovat úplně nová ubytovací zařízení splňující adekvátní požadavky nebo na již stávajících hotelech provést rekonstrukce. Kvalita těchto služeb je většinou návštěvníky hodnocena na webovém portálu www.tripadvisor.com. Recenze cestovatelů, kteří již mají s konkrétním hotelem zkušenosti, slouží potencionálním klientům k lepšímu rozhodování. Kvalita služeb u hotelů vyšších kategorií (4*) v Řecku není vždy hodnocena zcela kladně. Paradoxně klienti, kteří cestují například do 4* hotelu v Egyptě, utratí za zájezd daleko menší částku a jsou jim poskytnuty daleko lepší služby a servis. V tomto směru by v řeckých hotelech mělo dojít ke zlepšení nabízených a reálně poskytovaných služeb. [44]

S cílem zaměřit se na majetnější klientelu, může souviset také snaha o to, aby turisté v navštívené lokalitě utratili více peněz. Z tohoto důvodu se Řecko snaží vyvíjet a nabízet nové tematické produkty v okolí místních kulturních a přírodních zajímavostí. [44] Tradičně každý rok Řecko nejvíce navštěvují Němci, Britové a Francouzi. Průměrné výdaje za noc u německých obyvatel byly v roce 2015 asi 87 euro/noc, u francouzských obyvatel to bylo v tom samém roce 63 euro/noc. V porovnání výdajů na dovolené za noc se všemi ostatními evropskými státy jsou Německo a Francie ² umístěny na vyšších příčkách. Z tohoto důvodu by se Řecko mělo tuto klientelu snažit udržet, jelikož jim mohou přinést požadované zisky. [27]

Řecko je zemí relativně politicky stabilní a to je pro něj určitě v dnešní době velká výhoda. Obavy z teroristických útoků můžou v turistech vyvolávat strach cestovat do destinací, kde je pravděpodobnější výskyt těchto událostí a ovlivňovat je tak při výběru dovolené. V Egyptě byl 10. 4. 2017 vyhlášen výjimečný stav po krvavých útocích v Alexandrii a Tantě. Pro Řecko by tedy další možností rozvoje cestovního ruchu mohla být relativní bezpečnost a tou způsobený možný větší příliv turistů v příštích obdobích.

² Údaje za Velkou Británii nejsou k dispozici.

Závěr

Řecko od počátku 21. století čelí a vyrovnává se s finanční a hospodářskou krizí. Cestovní ruch je v tomto směru opravdu neodmyslitelnou součástí fungování ekonomiky a významně do ní stále přispívá. Řecko má k realizaci turismu naprosto jedinečné přírodní a společenské předpoklady. Jak vyplývá ze statistik příjezdů do země, trend návštěvnosti je v posledních letech rostoucí a v současné době pravděpodobně neexistuje žádný výrazný faktor, který by mohl tuto situaci změnit. Evropská migrační krize, která je samozřejmě aktuálním tématem pro celou Evropu, neměla a nemá žádný výrazný vliv na turismus v Řecku. Počátkem krize se uvádí rok 2015, a přesto počet příjezdů do země gradoval a dosahoval nejvyšších hodnot vůbec.

Zemi navštěvují z naprosté většiny Evropané. Přestože poloha Řecka je okrajová pro většinu evropských národů, není to pro ně překážka. Letecká doprava, která je pro příjezd využívána nejčastěji, disponuje hustým rozmístěním téměř na každém turisticky navštěvovaném ostrově a z toho důvodu je přístup do země velmi usnadněn. Nedostatečně modernizované železniční tratě nebrání příjezdu turistů, jelikož jsou využívány naprosto minimálně.

Struktura kategorií hotelů by mohla být považována za nedostatek. Naprostá většina těchto ubytovacích kapacit se řadí do kategorie dvou hvězdiček a také téměř ve všech regionech NUTS 2 převažují. Navzdory tomu, že Řecko každý rok nejvíce navštěvují obyvatelé z nejvyspělejších zemí Evropy (Německo, Velké Británie, Francie), mohl by vzniknout nedostatek ubytovacích zařízení vyšší kvality pro tuto daleko náročnější klientelu.

Kréta, ostrovy v Egejském a Jónském moři a oblast střední Makedonie jsou podle počtů příjezdů do hotelů jednoznačně nejvytíženějšími oblastmi. Z toho lze usoudit, že rekreace je pro turisty hlavním důvodem návštěvy Řecka, jelikož tyto zmíněné oblasti (s výjimkou střední Makedonie) slouží čistě pro uspokojování potřeb turistů. Rekreační cestovní ruch je v těchto oblastech nejrozvinutější.

Z ekonomického pohledu je cestovní ruch pro zemi stěžejním přínosem a zvýšení počtů turistů jedním z hlavních cílů. Avšak tento druh rekreačního cestovního ruchu může při převýšení únosné kapacity prostředí přerůst v masový turismus, který vede až k znechucení místního obyvatelstva či neochotě poskytovat služby zákazníkům. Z tohoto

důvodu je perspektivní investovat do nových, či alternativních druhů cestovního ruchu, jak již Řecko v minulosti učinilo. Například ekoturismus nebo agroturismus může zvýšit počty turistů, zapůsobit na nové trhy a zároveň také být prospěšný pro přírodní prostředí. Přestože bude asi vždy rekreační cestovní ruch v Řecku dominovat, je ale potřeba o těchto nových formách turismu cílové trhy dobře informovat, propagovat je a rozvíjet.

Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje

HAMARNEHOVÁ, Iveta. Geografie cestovního ruchu: Evropa. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-093-2.

HORÁK, Slavomír. Geografie cestovního ruchu Evropy: [učebnice pro studenty cestovního ruchu]. Pardubice: Radek Drahný, 2006. ISBN 80-903734-1-0.

KRÁL, Václav. Fyzická geografie Evropy. Praha: Academia, 1999. ISBN 80-200-0684-2.

MIRVALD, Stanislav. Geografie cestovního ruchu. Vyd. 3. upr. Plzeň: Západočeská univerzita, 1996. Učební texty vysokých škol. ISBN 80-7082-288-0.

RUSKOVÁ, Dagmar. Geografie cestovního ruchu a dějiny kultury pro cestovní ruch: (kapitoly z geografie světového hospodářství, etiky a etikety cestovního ruchu). 2. rozš. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2000. ISBN 80-7041-160-0.

Školní atlas světa. 2. vyd. Praha: Kartografie Praha, 2007. ISBN 978-80-7011-925-9.

Elektronické zdroje

[1] About. *Couchsurfing* [online]. c1999-2017 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.couchsurfing.com/about/about-us/>

[2] Accommodation. *Visit Greece | The official website of the Greek Tourism Organisation* [online]. c2014 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.visitgreece.gr/en/accommodation>

[3] Agritourism in Greece. *Visit Greece | The official website of the Greek Tourism Organisation* [online]. c2014 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.visitgreece.gr/en/nature/agrotourism>

[4] Airports in Greece. *Holidays in Greece: Travel to the islands - Greeka.com* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.greeka.com/greece-travel/airports/>

- [5] BUHALIS, Dimitrios. Tourism in Greece: Strategic Analysis and Challenges. *Current Issues in Tourism*. 2001, 4(5), 440-480. DOI: 10.1080/13683500108667898. ISSN 1368-3500. Dostupné také z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13683500108667898>
- [6] Couchsurfing – ubytování zdarma kdekoliv na světě [online]. c2017 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.couchsurfing.cz/ubytovani-v-soukromi/>
- [7] Database – Eurostat. *Eurostat* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
- [8] Doprava. *Řecko-Web.cz - Řecko jako na dlani* [online]. 2012 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.recko-web.cz/clanky/doprava>
- [9] Doprava po Řecku. *Zájezdy cestovní kanceláře MUNDO* [online]. Smékalová [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.mundo.cz/recko/cestovani>
- [10] Ecotourism. *Visit Greece | The official website of the Greek Tourism Organisation* [online]. c2014 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: http://www.visitgreece.gr/en/in_the_mood_for/ecotourism
- [11] Egypt monthly tourist arrivals 2015. *Statistica – The Statistics for Market Data, Market Research and Market Studies* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/545102/number-of-tourist-arrivals-egypt-by-month/>
- [12] Fauna. *Visit Greece | The official website of the Greek Tourism Organisation* [online]. c2014 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.visitgreece.gr/en/nature/fauna>
- [13] Fauna a flóra Řecka. *Zájezdy cestovní kanceláře MUNDO* [online]. Smékalová [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.mundo.cz/recko/fauna-flora>
- [14] GDP growth (annual %). *The World Bank* [online]. c2017 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2015&locations=EU&start=2010>

- [15] Geografická poloha ČR. *ZEMĚPIS – informace o České republice a celém světě* [online]. c2002-2017 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.zemepis.com/gpcr.php>
- [16] Geography of Greece. *Holidays in Greece: Travel to the islands - Greeka.com* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.greeka.com/greece-geography/>
- [17] Greece Architecture. *Holidays in Greece: Travel to the islands - Greeka.com* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.greeka.com/greece-culture/architecture/>
- [18] Greece Ecotourism holidays. *Holidays in Greece: Travel to the islands - Greeka.com* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.greeka.com/greece-holiday/ecotourism/>
- [19] Greece, Europe. *Protected Planet* [online]. c2014-2017 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <https://www.protectedplanet.net/country/GR>
- [20] Greece Focuses on Religious Tourism, Explores Cooperation with Russia. *Greek Travel Industry & Tourism News – GTP Headlines* [online]. 2016 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://news.gtp.gr/2016/05/20/greece-focuses-religious-tourism-russia/>
- [21] Greece to tax and fine Airbnb-style vacation rentals, force landlords to register as business. *Keep Talking Greece* [online]. 2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <http://www.keeptalkinggreece.com/2016/06/15/greece-to-tax-and-fine-airbnb-style-vacation-rentals-force-landlords-to-register-as-business/>
- [22] Greece Tourism. *Holidays in Greece: Travel to the islands - Greeka.com* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.greeka.com/greece-travel/tourism.htm>
- [23] Greece's Tourism: From 33,000 Visitors in 1950 to 18 Million in 2014. *GreekReporter.com* [online]. 2014 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://greece.greekreporter.com/2014/02/16/greeces-tourism-from-33000-visitors-in-1950-to-18-million-in-2014/>
- [24] Churches in Greece. *Holidays in Greece: Travel to the islands - Greeka.com* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.greeka.com/greece-culture/churches/>

- [25] Industry, Trade, Services, Transport. *Hellenic Statistical Authority* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.statistics.gr/en/statistics/ind>
- [26] Infrastructure. *ENTERPRISE GREECE* [online]. c2008 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.enterprisegreece.gov.gr/en/greece-today/why-greece/infrastructure>
- [27] Investment and Growth. *Hellenic Republic – Greece in the World* [online]. c2017 [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.mfa.gr/missionsabroad/en/about-greece/tourism/investment-and-growth.html>
- [28] Letní turistická sezona v Řecku byla rekordní. *COT – celý o turismu* [online]. ČTK, c2002-2017 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <https://www.icot.cz/letni-turisticka-sezona-v-recku-byla-rekordni/>
- [29] Mount Athos. *Holidays in Greece: Travel to the islands - Greeka.com* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.greeka.com/macedonia/halkidiki/halkidiki-excursions/halkidiki-mount-athos.htm>
- [30] Na ostrově Zakynthos se o místo na pláži turisté dělí se želvami. *Novinky.cz* [online]. 2010 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/cestovani/leto-u-more/201258-na-ostrove-zakynthos-se-o-misto-na-plazi-turiste-deli-se-zelvami.html>
- [31] National Parks in Greece. *GreeceMe* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.greeceme.com/national-parks-greece.html>
- [32] Počasí a podnebí. *Dovolená Řecko – zájezdy a informace pro dovolenou* [online]. c2008-2017 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.reckodovoleny.cz/pocasi.html>
- [33] Protected areas of Greece. *EKBY Web Site* [online]. 2010 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: http://www.ekby.gr/ekby/en/PA_main_en.html
- [34] *Rekreační pronájmy, domovy, zážitky a místa – Airbnb* [online]. [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: <https://www.airbnb.cz/>
- [35] Religious holidays in Greece. *Holidays in Greece: Travel to the islands - Greeka.com* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.greeka.com/greece-holiday/religious/>

- [36] Řecko: Mapa oborových příležitostí – perspektivní položky českého exportu. *BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. 2016 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/recko-mapa-oborovych-prilezitosti-perspektivni-19223.html>
- [37] Řecko – NUTS2. *Český statistický úřad* [online]. 2015 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/el-nuts2>
- [38] Řecko – Souhrnná teritoriální informace. *BusinessInfo.cz - Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. c1997-2017 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/zahranicni-obchod-eu/teritorialni-informace-zeme/recko.html>
- [39] Řecké zemědělství. *EnviWeb – zpravodajství pro životní prostředí, příroda, ekologie, odborné akce* [online]. 2013 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.enviweb.cz/clanek/zemedelstvi/95708/recke-zemedelstvi>
- [40] Současné Řecko. *Řecko nejen autem – informační server o individuálním cestování autem do Řecka* [online]. c2006-2017 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.recko-autem.cz/recko/zakladni-informace/soucasnost-turistika-recka>
- [41] Teplota moře v Řecku a u řeckých ostrovů. *Počasí v Řecku* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: http://www.recko-pocasi.cz/Teplota_more.php
- [42] The Route that Apostle Paul followed in Greece. *Visit Greece | The official website of the Greek Tourism Organisation* [online]. c2014 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: http://www.visitgreece.gr/en/religion/on_the_path_of_apostle_paul
- [43] The World Factbook. *Central Intelligence Agency* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gr.html>
- [44] Tourism. *Enterprise Greece* [online]. c2008 [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.enterprisegreece.gov.gr/en/investment-sectors/tourism>
- [45] Tourism. *State Information Service* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.sis.gov.eg/newvr/EgyptinFigures2015/EgyptinFigures/Tables/PDF/16-%20%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%8A%D8%A7%D8%AD%D8%A9/Tourism.pdf>

- [46] Tourism Statistics. *Turkish Statistical Institute* [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: http://www.turkstat.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1072
- [47] Tourisme. *Institut National des Statistiques* [online]. c2016 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://www.ins.tn/en/themes/tourisme#sub-400>
- [48] Travel guide to Meteora. *Holidays in Greece: Travel to the islands - Greeka.com* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.greeka.com/thessaly/meteora/>
- [49] Travelling to Greece. *Visit Greece | The official website of the Greek Tourism Organisation* [online]. c2014 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: http://www.visitgreece.gr/en/travelling_to_greece
- [50] TSA – Hlavní ukazatele národního hospodářství a cestovního ruchu v ČR. *Český statistický úřad* [online]. 2015 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/tsa_hlavni_ukazatele_narodniho_hospodarstvi_a_cestovni_ho_ruchu_v_cr
- [51] UNWTO projects a positive 2016 for tourism in Greece. *World Tourism Organization UNWTO* [online]. 2016 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://media.unwto.org/press-release/2016-03-17/unwto-projects-positive-2016-tourism-greece>
- [52] Územní členění Řecka. *Řecko nejen autem – informační server o individuálním cestování autem do Řecka* [online]. c2006-2017 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.recko-autem.cz/recko/zakladni-informace/uzemni-cleneni-recka>
- [53] Winter Holidays in Greece. *Holidays in Greece: Travel to the islands - Greeka.com* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.greeka.com/greece-holiday/winter/>
- [54] Základní informace o Řecku. *Zájezdy cestovní kanceláře MUNDO* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.mundo.cz/recko/geografie>